

Præfertim vero circa fundationis legem reflectendum est, an illa sequitur ex causa nostra, & correspiciens, adeo ut con-
gruat ea, quæ habemus in legibus, que in iurine fundatione adjiciuntur etiam contra Canonum vel Conciliorum disposi-
tio-
nem in Ecclesiis, & beneficis de jurepa-
tronatus cum similibus.

Cumque in eisdem Decretis, altera con-
tingat exemptione, ubi fundator adhuc vi-
vit, hinc propterea questiones paries ori-
entur, in quibus hac exemptione intelligenda sit, an scilicet in temporali admini-
stratione tantum, non autem in iis,
que spiritualitatem, vel pictatem concer-
nunt, ut sub istius nomine, vel pallio ca-
siant, quæ non licet, atque ita abusus inducatur; idemque ubi locorum Ordina-
rii divisa, & spiritualia zelantes in his
tantum immorentr, non autem in tempo-
ralium administratione, pro luero, & emolu-
mento se ingereat fatigari, tunc nullæ,
vel nimilia rara sunt questiones, que
cam faciat habentur; & præfertim circa
istam exemptionem fundatoris viventes que-
stiones cadant, an ea fit adiungibilis illis
personis fictis, vel intelligentibus, que
numquam moriuntur, ut sunt communica-
tes, aliave similia corpora, ut in meis ju-
risdictionibus annotationibus insinuator.
Dicit. disc. 40. de juri dicit.

Exemptionis privilegia hujusmodi ques-
tionibus frequenter animam præbere solent,
ubi præterire de illis temporalibus aliquip
piis locis agatur, quæ in Lateranensis Ba-
silica solo confutata sunt, ob ejusdem Ba-
silica Apostolica privilegia exemptiva, qui-
bus regula afficit, quoties ratio cura ani-
marum & administrationis Sacramentorum
contrarium non sucedat, ut in eisdem jurif-
ditionibus annotationibus adveniat, ubi
etiam de aliquibus hujusmodi privilegiorum
declarationibus, sive quando talis constru-
cio addicetur, ut privilegia intrent.
Dicit. disc. 38. & 39. de juri dicit.

Intelligunt ex iis contratenoribus, vel
piis locis, & institutis, quæ in regulis
Ecclesiis excepti, vel in monasteriis
existant, cum ex legibus fundationis, at-
que retroacta observantia, potissimum ve-
ro ex dicta distinctione eorum, quæ picta-
rem, & spiritualitatem, ac respective tem-
poralitatem conceruant, decisio pendere
solet pro facti qualitate, & idemque certa
regula generalis cuicunque casui indebet
adipiscibilis non de facilis statu potest.
Dicit. disc. 40. cum pluribus sequente de juri dicit.
& de Regulari. disc. 50.

Ubi vero de illis temporalibus Dictione-
bus agatur, in quibus ex consumerdictu-
vel particularibus privilegiis, seu legibus
& stylis, diversa habeatur prætension, mul-
to minus certa desuper dari potest regula,
ideoque integrum in hoc relinquendo lo-
cum veritati, prudentialiter potius, quam
legales regule pro casuum contingenti
in hujusmodi questionibus decidendis ad-
hiberi solet, ac debent, antiquæ obser-
vantes minimum deferendo, cum novitiae
frequenter, inconvenientia produce
solent, cum praxis sepius docet, ut in
cadem ditione variæ sit locorum, ut de
celerum observantia, sive in codem loco
varia sit locis fundationis, plurius quamvis
confunditum pitorum locorum, vel operum,
ideoque observantie minimum deferendum
videatur.

Potissimum vero Ordinarii, aliquæ Pra-
lati monendi sunt (atque alias agendo, se-
vere corrigendi) ut bono animo, atque ex
solo spiritualitatibus, vel pietatis zelo, isto-
rum conciliatorum Decretorum præmix se-
verent, cum zelantibus, ac probis Prelatis,
qui ex solo zelo in hoc se ingenerant, co-
quia vere abusus existant, non de facili se
opponant fari, ut egom expertus sum
ideoque facti potius quam juris illæ que-
stiones videntes pro singularium casuum cir-
cumstantiis decidende.

DISCURSUS XI.

Ad Sessionem septimam cap. 13. Sess.
14. cap. 12. & 13. & Sess. 25.
de Reformat. cap. 9.

S U M M A R I U M.

- 1 De illis que continentur in his Decre-
tis.
- 2 In jurepatronatus privatorum Concilium
nil innovavit, sed innovatio est in
personis potentibus, & qui sunt po-
tentiores.
- 3 Date potentia, requiriunt statu bente
ficii sub eius jurisdictione.
- 4 Jurisdictio præterita quamvis cessata, &
inducta potentiam.
- 5 Qui sunt Præcipes exceptuari a disposi-
tione conciliaris.
- 6 Ad effectuam potentiam attendunt origes.
- 7 An attendatur potentia, si Episcopatus
potentie majoris.
- 8 Non datur potentia in personis Eccle-
siasticis, licet habeant jurisdictionem.

ubi

catur de juri patiarum quam ex gratia,
& privilegiis.

A Giuit in his Decretis de materia jurispat-
ronatus, tam circa illis probatio-
nem, quam circa modum instituendi eos,
qui a patrois presentantur, ac etiam
de patronatum prohibitione, ne se inge-
rant in administratione bonorum specia-
lium ad Ecclesias, vel in fructuum perce-
ptione; necnon de jurepatronatus privile-
giorum revocatione; idemque de his distin-
tione agendo.

Quatenus pertinet ad primum: rece-
psum est, quod per ultimum Decretum
contentum in Sess. 25. cap. 9. citato proba-
tionem jurepatronatus privatorum, que
les dicuntur omnes, quibus potentiam no-
men non congruit, nihil innovavit, est,
ut integri renantur termini juris commu-
nitatis super hujusmodi justificatione per qua-
cumque probationis species etiam per pres-
umptio-nes, & admixta, ex iis, que
in meis annotationibus in sua materia
habentur. Sub iste de jurepatronatu, dis-
57.

Innovatio itaque solum facta est respe-
ctu potentium, quorum nomina illæ per-
sonæ singulares veniunt, que jurisdictione
nem in dominio pleio, vel utili tantum
in loco habent, sub Baronum & Domi-
cellorum, vel confinii nomine explicari
solite, sive locorum Communianites, que
alicubi universitates dicuntur, sub quantum
nomine in hoc proposito veniunt illi Ma-
gistratus, seu illa collegia, vel corpora fa-
cia, que loci universitas populum repre-
sentant, sicut autem ubi agatur de aliqua
communicante, vel universitate, que licet
plurimi personarum constitutiva sit, ar-
tem comparatione totius populi, pri-
vatam potius, quam publicam personam re-
presentant, quia nempe sit universitas ali-
quorum artificum, seu professorum, aut
aliqua pia confraternitas locorum, aut ali-
quod collegium, &c. cum similibus: ca-
dente difficultate, ubi sit universitas ali-
cujus partis, vel contrarie, loci, seu po-
puli, puta omnium habitantium intra limi-
tes alijus parochie, vel in aliquibus viis
fieri contratis.

Potita enim qualitate universitatis, vel
communicantis constitutive totius populi,
vel alijus partis, ut supra, tunc non
requiritur illa jurisdictione, que constitue-
tur in cognitione causarum, ac in imperio,
& in gladi potestate eo modo quo in Ba-
tronibus, ac locorum Dominis, aliquip
pet-

personis singularibus requiritur; sed sufficit illa minori iurisdictioni, quae communitatibus iesit collectandi cives & incolas, eosque convocandi ad consilia seu parlamenta, aliquaque publicas & populares functiones, adeo ut ei convenient illa, quae in iure communis disponitis fuit de iuribus universitarum, eamque Magistratibus, & Decurionibus. *Esd. iii. difc. 3.*

3. Respectu vero personarum singularium, iurisdictioni, vel dominium publicum, ac territoriale loci, sive sit in feudo, sive in alodium, hanc inducit potentiam, quatenus in eodem loco exsatur beneficium, de cuius patronatu agitur, sicut autem si ille, qui sit dominus aliquorum locorum, etiam cum aliquo domino supremo, ac jure principatus, jus patronatus possidat in diverso loco, in quo nullum habeat iurisdictionem, vel dominium publicum, ac territoriali, cum ibi iure privati censeatur. *Esd. difc. 58.*

4. Niti de præterito tale dominium publicum, ac iurisdictionem habuerit ipse, vel illi, a quibus causa fuit, deindeque per devolutionem, seu alio modo cœlaverit, quoniam adhuc sufficit illa antiqua qualitas, ex qua resultat illa mala presumptio, de qua infra. *Ibidem.*

Cum autem in hoc Decreto excipiatur non solum Reges, sed etiam illi Principes, ac Dukes & Domini, qui jura regni in suo dominio habent, hinc difficultas intrat in posseſſoribus feudorum, quae vere Regalia sunt, & dignitatis, quia nempe præter illud dominium, quod alium, seu aliquid dicunt, illamque superioritatem, quo pro majori temporis habituali, seu intelligentiali, abesse exercitio remaneat, vulgo iuris nuncupata, reliqua omnia regalia euan majora, seu primi ordinis transfeant in feudatarios, adeo ut circa iurisdictionem, ac imperium absoluti sint, nullumque habeant superioritatem, eloque congruat iurisfatarum aliquipsum, ut tantum habent illi iurisdictionem, quantum habet Imperator in suo imperio; sive (quod magis est) si tale dominum non habeant, & pollicant in eo recepto ac verollo, per quod alter recognoscit non dicere nisi Deus, de facto tamen, ac communis estimatione Baronum, seu Domincorum portus, quam Principibus jure conseruant, quia nempe minoris potest, sive, neque exercitum habeant, neque jus belli, & pacis cum aliis Principibus de facto exerceant; ita enim, quamvis de stricta juris censura, abstrahit, seu theorice, eadem jura regni, vel Imperii

habent, que habent ali confimiles feudatarii, veræ dignitatis, etandem ob meane dignitatem, seu nuncupationem, adhuc tam non venient sub nomine illorum Principum, & Ducum, ac aliorum, de quibus istud conciliare decreatum loquitur; eodem modo quo non venient sub illis praeminentiis ac pterogativis, que hujusmodi Principibus per ceremoniale conceduntur; cum ius regni ad hos effectus proprie verificari dicunt in illis majori potentia, per quam de facto in supremorum Principum sphaera recenterantur, & quos in Italia vulgo Potentiam dicimus, non autem veniant ali inferioris ordinis, quamvis dominium sit in feudo, vel in alio loco ejusdem qualitatis & naturae, easdemque jura regnia fecutum habent. *Esd. iii. difc. 1. & 2. & 58.*

Item circa hujusmodi potentiam, ob quem illud conciliare decreatum intet, attenditur origo, non autem status praefens, idemque nil referit, quod de praefensi iurispatronato possidetur a persona potenti, si ad eam contex successione vel alio titulo obveniente a persona privata, de cojus legitima possessione conferit, cum tunc persona potens ejus auctoritas personam, ac iura representante dicatur, idemque privati iure potius confirmendae, & e converso nil referit, quod ille, qui de praefensi possidet, si persona privata, quinque etiam pia, vel ecclesiastica, si cauila habeat a potente, cuius personam ita representante dicitur, nisi diuturna posseſſio, aliquaque circumstantia accedat, ex quibus dicti valent purgata natura illius male presumptio, que in potentiis causa fuit huius legis, ut in meis singularium causum annotationibus in hac materia iurispatronatus adverteatur. *Esd. iii. difc. 5. & 6.*

Et quamvis alias dubitatur sint, an iurisdictionalis, vel communitive qualitas, ea qua illa potentia refusat, in consideratione habenda sit, ubi agatur de beneficio sive in diecessi, cuius Episcopus majorum iurisdictionem, majorisque potestiam habeat, quasi quod ita cessare dicatur legis ratio; verius tamen est, magnis receptum, ut id non excusat. *Difc. 2. & 3. & 58.*

In facultarius tamen personis, vel communitatibus ita potestia in consideratione habetur, sive autem in ecclesiasticis, non quidem accidentaliter, quia nempe Baro seu loci dominus, in ecclesiasticis ita jure personali sit constitutus, sed quia dominus, seu iurisdictionis, ratione Ecclesie, seu ecclesiastice iurisdictionis competrat.

tat, adeo ut vere penes Ecclesiam residere dicatur ipsum dominum, qui annexum sit iurispatronatus privatorum admittuntur, ut (ex gr.) sunt insignia in aliquibus Ecclesiis partibus ab antiquo insculptis vel depictis, seu Ecclesiis nuncupatio, vel denominatio, ac similia in eis propria que ad dicemilli, habent illi Praefati. *Esd. difc. 58. & in aliis.*

Potita vero haec potentia, adeo ut ista conciliaris lex posseſſori congruat, altera intra dictum, ac iurispatronatus iurisdictionis dederat ex titulo explicito fundationis & donationis; & tunc pariter ius commune incorrectum remaneat, neque de super ut Conciliaris lege aliquod statuum est, nisi circa modum probationis hujusmodi expliciti riti fundationis & donationis, vel authentica scilicet documenta, seu per alias species probacionis, alias tamen quam per tales, de quibus Concilium in hac materia consideri noluit, nisi quatenus illi defervant pro documentorum administratio, seu corroboratio, quia nempe circa formam probantem aliquam pati valeant difficultates, que per administrativa tollatur, iuxta ea, quae generaliter in probationum materiis habentur, cum taliter causa principale fundamentum, non in testibus, sed in documentis, confitire dicatur, sive autem, ubi causus effet conversus, pro facti quantitate, & circumstantiis prudenti auditori persint, idemque non de facili certa & determinata regula generalis, cuiuscumque casu applicabili de super statui potest; cum verius videatur, ut ex singulorum causum qualitate, & circumstantiis id pendat. *Ex eisdem difc. 3.*

Ilud enim conciliare Decreto vere, ac proprium illum calum percūit, in quo, ex alia antiqua possessione, iurispatronatus iurisdictionis a potenti persona deducatur, ejusdemque Decreto ratio ex communis, receptoque sensu consistit in mala usurpatione presumptionis ratione potentie, ob quam ecclesiastici superioris contradicere ausi non sint, seu quod ab antiquorum temporum qualitatibus & circumstantiis dissimilare, seu tolerare oportuerit; ac propterera, quando ad solam posseſſionem iurisdictionis non refringatur, sed allegetur titulus explicitus fundationis, vel donationis, ad cuius probationem publica producentur documenta, que tamen aliqui indigent administracionem fontem, tunc nulla suppetere videtur congrua ratio, ob quam, etiam ex testibus, aliquaque argumentis, hac suppositione fieri non valeat, illa attendendo at-

gumenta seu administricia, quae in probatione iurispatronatus privatorum admittuntur, ut (ex gr.) sunt insignia in aliquibus Ecclesiis partibus ab antiquo insculptis vel depictis, seu Ecclesiis nuncupatio, vel denominatio, ac similia in eis propria que ad dicemilli, habent illi Praefati. *Esd. difc. 58. & in aliis.*

Ipsam quoque diuaram posseſſionem capiendo tanquam unum ex administricis, cum leges discrete intelligende sint ad limites earum rationum, spectato fine, vel effectu per eas contemplato, non autem grammatical, vel iudicio more in loco locu littera, preferim si unquam conferri conueniat tanquam liberum.

Ubi vero celstane dicta via, tituli expliciti fundationis, vel donationis ex sola diuaria posseſſione, ista probatio defumatur, tunc proprie iusta causa rigorosa, quam Concilium desuper introduxit, super copulativo scilicet concursu duplicitis probacionis, primo nempe, immemorabilis bene probata cum suis requisitis, & secundo plurimis probacionibus peti authenticis documentis, que effectuam fortis sint, continuato spatio annorum quinquaginta, aliquaque duo requisita copularis defiderant, adeo ut unum sine altero non sufficiat.

Quarens igitur pertinet ad primum immemorabilis, quotidianum, omniumque vulgarium est hodie, quomodo ea iurificationi debet, cum tam occasione illius probationis, quam etiam in materia decimationis, ac in altera iurisdictionis, vel exemptionis, cum similibus, nil forte in Cœlia frequentius videatur, ut scilicet bene veritate debeat vulgaria requisita polita, non gloria in cap. 1. de prefectori, ex qua sunt testes alias ad probandum habiles, subtili tempore pupillaris axatis, ac altero litis, dependant de visu super pacifica observantia, & posseſſione peranos quadrigina, ac etiam de auditu ab eorum majoribus, & neonam de fama publica, de qua possit ac principaliter, per articulam, seu capitulum separatum deponere debent, adeo ut non suffici illa depositio, que sit super illa fama, seu publicitate, ac notoriitate, que in fine cuiuslibet articuli pro quodam consueto formulario per causulos adjici solet, quodque nungam aliquod in contrarium getum, dictum, vel auditum sit, adeo ut unus actus contrarius eam interrumpt, seu verius impedita, ne adesse dicatur.

Quamvis etenim vulgo aliud requisitum adiici solet super auditu a majoribus, quod scilicet illi ab eorum majoribus au-

dierint, attamen verius est id esse ad superabundantem probationem, non autem ad necessitatem.

Super istorum itaque requisitorum verificazione plures cadunt difficultates , vel quæsiōnēs latius insinuantur in meis annotationibus ad hanc materiam in judiciorum fede . Sub istis de judiciis agendo de prescriptio- ne disc . 21.

Primo tempe, circa testes, an scilicet preluppolita illa idoneitate, que in qua-
cumque alia materia indifferenti pro con-
cludenti probatione necessaria est, ac etiam
ad minus dicta *etas* adnotum quinque-
quatuor ante morata litera, ut ita sub-
duco ignorare, missis auxiliariis, *ad*

ducto tempore statutis papularis , conclusum remaneat validum quadrageneria , obiecte nec qualsiasi vallassalagi , vel civilitatis respetive , qui nempe testes sibi subdit illius Baronis , vel Domini temporalis , qui usurpatronus probare velit , vel cures illius loci , cuius universitas , vel communianam faciat probationem , & quamvis non defuit dubitantes , magis tamen recipiunt est , ut hac exceptio non obliteret , & probabiliter quidem , quoniam cum agatur de facto , quod contingit in eo loco , non de facili , quoniam eisdem loci incolis id innotescit , non autem exteris : et rameas qualiteras , quo aliquantum de fide minuit , unde propterea nimium profende solet mixtura testium non subdictionis , quamvis epioden loci finit , ut (ex. gr.) sunt clericis , aliquie exempli , vel quod numerus , & qualitas , aliave administrativa , hanc subpicione tollant ; ideoque certa & determinata regula delaperatur cuius non potest , sed & debet esse.

Si de cetera etiudia et prudentia juncta cum
insegitate in iudice, cuius arbitrio lex me-
ritio repulit, quanta fides testibus adhi-
serit.

Super alterum item requisito subdictionis
litice respectivo omnino placita statutis,
quaestiones quoque cadunt, an & quis la-
vet molestia, seu contradictione istum pro-
ducatur effectus impediens immemoriam
probationis & quantum prae gesta illi
cautelam fuisse, non desit opinione di-
versitas, probabilitas partier, magisque re-
cepimus est ut ea lis, vel molestia, quam
eventus calamitosus, vel injunctio comprobat,
qui nempe possessor jurisprudentiae
favorabilem rem iudicato repudiat
et huius probationis non obstat, sed potius
luffragat, fecus autem, ubi id non ve-
nificatur. Ead. disce. 58. & in aliis rotis
disce. pars.

Prout controverti solet, an illæ profe-

ationes, quæ pro aliquarum Episcopaliū
utiarum stylo introductæ fuerant, pro qua-
am cautela desumpta ex Darnix. & Co-

llatice. Apostolico stylo, quod felicie
ordinarius instituendo praesentamus a pa-
no, in vim tamem presentacionis nostra
ex alio titulo, de ipso iure patro-
natus dubitaveris loquatur, quia nempe
etiam cum appelleas, five clausularia praefec-
tivam adiudicas, quod non exinde ius pro-
approbante inquit, quatenus de iure non
impedit, atque licet pro cedente more du-
tantes non desistit, probabilius est, ut id
neglectum non debet, cum sit protellatio
contraria facta. *Eod. disc. 4.*

Super altera quoque requisito, quod non
est de initio, questiones frequenter ca-
san, quod feliciter super eodem jure patro-
nus aliquod Apostolicum privilegium, vel
ordinari, five alterius ecclesiastici superio-
ris concessionis aliquam ad eius digno-
ficationem, ac feliciter & quando id immorboris
probationem destruit, vel impedit, & li-
cet patitur non modica defuper opinionum
veritas habetur; probabilitas tamen est,
accepsitque receptum, ut eatus hijs tituli
silencia hanc probationem destruit, vel
impedit, quatenus duo copulativa acce-
perint, primo nempe ejusdem tituli produ-
cio, puto, ac principaliiter, ita ut per ipsam
principalem, seu procuratorem, qui ad id
appellum, vel presumptum sufficiens man-
tinet habeat, dictus titulus ita producatur
quod de jure denotet restrictionem ad
unam tantum unicum, five tantum mem-
orem. De his punctis productionis sub it. de
gal. dif. 47.

Et secundo, ut idem titulus sit inconciliabilem cum altero meliori, quae allegapole, virus immemorabilis concedit, etiam nepte privilegium, ad maiorem alium praetulpm tituli, ac possessioneum sitatem, & corroboracionem pro majoritate caucta obtinere poterit, sive quod ad unum compatibiliter effundit reperire valeat, in rotula vis in comparabilitate confitatur, ex artefacta. De 29a. part. 7. rec. & 8. part. & sepius cod. iii. de jure. part. c. 2. & seqq.

Atque hinc resulat, quod licet regula
utrinmemorabilis per scripturas probati
a possit, cum ita dari dicatur initium,
ad illi oppositum est; adhuc tamen ca-
men probatio per illas scripturas fieri po-
t, que sunt comparabiles, quia nempe
ipsa ipsam antiqua, & immemorabilis
pollescit enunciatur, vel canzonetur,
et ut privilegium, non in ratione gra-

tie, & privilegi, sed in ratione probativa deducatur; idque a facta qualitate, ac singulorum calum circumstantiis determinante, id recipit, neque de causa determinata regula generalis, cuiuscumque causa applicabilis, desuper statuot. *Ibidem.*

Quod vero ad alterum requiritum plurimum praetationum, que continuitate spatii ad minus annorum quinaginta efficiunt finem, sicut per authenticam documentum justificantur, cum aliisque forsan indiscreti rigore atque ad fessum literis procedi solet, ita quod requiritus specieis hanc probacionem impeditus solet; quoniam re-cepimus est, ut ipsa institutiones, quamvis effectum sorritus, ex univoco, ad alium titulum non referentes, ipsaque praefationes enunciantes, ad id non sufficiunt nisi ipsaelem praefationem per authenticam documentum justificantur, exclusa talius vel alterius speciei probatio, quod aluperum quidem videatur, quoniam cum praefationes, quia a parsonis fiant, penitus ipsas custodiuntur, & conservandae non tenentur, sed solum, ut ea suffragetur, ne praedicatione interrupcionem causet, quoniam alius est ipsa prae sumptio non suffragetur ad probationem; aliud vero, ut illa praedeterat illius interrupcionis, que ipsam probacionem impedit, vel defracta, cum in dubio praendum sit, ut illi intermediis pollofere de cuius possidenti titulo, vel causa non constar, vel eodem jure praefationes beneficiis oblinuerit, vel ex Apostolica pro visione, que cum explicita, vel etiam in placita jurisdictionis derogatione facta sit ex regulis, quod Apostolicae provisio nes beneficiis statim non immurant, nec alterante nisi quoies positive tanquam de liberato rium, neque per negatione jurisdictionis illas factas esse constitit. Eodem iepuis.

deinde, & conservanda non remittantur, sed
in ipsius Ordinarii actis, ac processibus re-
linquuntur, ut ea facili inconvenientia dati
potest, ut Ordinatus, vel alter officialis,
ad hoc, in beneficiorum libertatem obni-
near, hujusmodi scripturas, que in sua po-
testate sunt, peculet, seu lacauerit, five quod
ex Cancelleri, vel Archivista negligenda
petant, quodque ius iuris certi indulto tollatur,
ideoque circunscripte in hoc procedendum
videtur, spacio fine habito per Con-
cilium, ejusque intentione fabulationem
attendendo, non autem indicio magis, immo-
bius, & immobilia, quae in ipsius Ordinarii
potestate sunt, non debent esse invenientia
in processu, sed in causa, ut etiam in causa
processu, non debent esse invenientia, sed
in causa.

ratio in iolla sita, cum id ex facti qualitate
eum prudenti arbitrio regulando, decisio-
nem recipiat, ut in meis hujus materiae parti-
cularibus annotacionibus advertatur. *Eod.*
sit. ist. &c. & seqq.

Cadit etiam quæstio super eisdem
presentacionum multiplicite, seu plurimi-
tate, ac feliciter sufficiant dñe, qua adeo
diuinitus tempore effectum fortis finit, ut
dictum quinqueingentorum spatium concul-
dant, atque veteri videtur affirmativa;
unica vero non sufficit, quamvis idem
tempus includat, cum in ea verificata non
posit numeros plurimos, in verbis a Con-
cilio resuimus. *Iustum.*

Aut autem frequentius contingat,
nomine, per quo Concilium presentatio-
nes justificari debet precipit, veniam
lum instrumenta publica, vel sufficien-
tia scriptura private, quarum veritas
sufficienter justificata sit, dubium est: ita
que posterior pars verior, magisque
cepsit est, ut sufficiant etiam privatae, co-
frequentia Baronum & Magistrorum sly-
li per eorum epochas in formalia literatura
literatum, quae parentes vel dicuntur
huiusmodi prelationes facere. *Iudem.*

Ecclesiasticus probatio vulgaris est, ut feliciter confer, quod per mortem prelatis, via reiectio respectiva sequita sit, cum id effectuatione denotet, quoties ejus officio ad alium titulum non sit referendus, inseparabile difficultate cadere solet super veritatem

gerit, quod omnia, & quamvis regula sit negativa, super probationis extenione, non admittendum est ad causa, vel de re, ea tamen limitari solet, quando causa universalis ita fuerat, quia nempe allegatio tituli, que in vim immemorabilis fieri potest, percutiat ipsius Ecclesiæ fundationem, vel dotationem, unde propter ea resulteret causa universalis omnium beneficiorum; fortius autem si hinc allegario, quæ ex virtute immemorabilis conceditur, aliud habeat extrinsecum administracionem pro facti qualitate, & circumstantiis, a quibus totum penderet, idemque certam non recipit regulam. *Dicit. dicit. &c. in Terracina. juri patronorum, de qua in supplemento cod. sive in qua ista confederatio canonicaria fuit.*

Quemadmodum autem profecta est causa universalis allegatio, quores ad unam, vel plures eteras Ecclesiæ refinguntur, ob foundationis, ac dotationis possibiliterum, ita et converto et lociva, ut sit nimum universalis, pro omnibus felicitate alieci loci, vel Diuini beneficis, ob nimiam improbabilitatem, quod ab eo omnes Ecclesiæ fundante, ac dorate sint, cum a nascituris seu primis Ecclesiæ inicio, Ecclesiæ jam fundatae, ac dorate supponenda sint, priusquam huicmodi Baronum, ac Domini nostrorum temporalium presertim utilium & subditorum usus introductos esset, circa Ecclesiæ parochiales, quæ decimatum, ac parochialium iurium, & collonavorum connotatorem, & quodammodo necessarium annexam dotem habent; ubi etenim hac adeo inversim universalis possesso accedat, tunc privilegio potius ea referenda est, atque impedita remanere videatur illius praemunira, vel possibilis dotationis vel fundationis, quam in vim immemorabilis allegare licet. In eadem Terracina in supplemento.

Omnium autem præmissorum rigorosa probatio tunc necessaria est, quando de beneficii statu, cum Ordinario, & cum proviso tanguntur de libero, & contentio sit; iesecus autem, ubi Ordinario in causa non excente, non de justipatronatus existentia, sed solus de pertinencia contendatur, cum tunc inter ipsos comparantur nulla potest, ac privatorum difectione cadat, neque despiciat per Concilium juris communis dispositio alterata sit. *Dicit. dicit. &c. in aliis.*

Altera est lex Conciliaris circa institutiones de potestate, ac modum; siquidem quo ad institutionem ac præfationem patro-

norum; nil de novo statuit, nisi quod præfato fieri debet coram Ordinario, vel alio superiori, cum alias quæ de jure beneficii collatio spectaret, ubi illud efficit laibera collationis, argue in hoc Concilium in nihil alteravit dispositionem juris communis, seu legem particulariter fundationis, aut aliam confuetudinariam, seu privilegiam instituens potest, percutiat ipsius Ecclesiæ fundationem, vel dotationem, unde propter ea resulteret causa universalis omnium beneficiorum; fortius autem si hinc allegario, quæ ex virtute immemorabilis conceditur, aliud habeat extrinsecum administracionem pro facti qualitate, & circumstantiis, a quibus totum penderet, idemque certam non recipit regulam. *Dicit. dicit. &c. in Terracina. juri patronorum, de qua in*

supplemento cod. sive in qua ista confederatio canonica fuit.

Siquidem institutio ex pluribus causis de jure necessaria est; primo nempe quia, ubi agitur præfatio de beneficiis in titulum faciali potestat concedenda, non est infinitum, nisi Seditia Apostolica speciale indutum accedit, quod raram est; secundo, ne beneficia obtinantur per inhabiles; vel per indignos, idemque per ecclesiasticum superiore capacity, tam circa literatum, quam circa mores investigetur; tertio, ne abique legitime juri patronatus titulo in beneficiis libera collationis, secularies & præfectorum potentes se intruderent; quartio, ut ita non praedictetur compatronus, vel alii jus habentibus, unde propria te sequita vacatio facilius præfationibus per aliquos, praxis inoluis afferendi edita, pro jure, ac interesse aliorum, quoties de jurepatronatus privato agatur, cuius exercitum penes plures esse posse, quia nempe sit genitilium, vel hereditarium, aut penes unum de aliis quæ habentem certam qualitatem, quæ a pluribus episcopis generis personis prædicti potest; fecus autem, ubi competit, ratione principatus, vel officii seu dignitatis, adeo notoriom sit ad quem tantum privative competit; & quanto remanet, ad effectum inspicendi, an infra legitime tempora & iusta leges fundationis præfatoria sit.

Adeoque verum est, ut in hac parte Conciliis in nihil alteraverit juris dispositionem, quod licet agatur de beneficiis habentibus annexam curam animarum, etiam de jurepatronatus laicorum, cum exceptionis privilegio, atque cum institutio-

a Patrario exemplo, adhuc tamen approbatio ratione cura pertinet ad Ordinarium, sicut tamen jure delegata jurisdictionis, ut alibi veritutis infra occasione providendi beneficiorum

causa curata. Adhuc tamen sequuta Ordinarii approbatione, institutio facienda est per eum, ad quem alias ex lege fundationis, vel ex confuegundis, seu ex privilegio pertinet, quamvis efficit inferior Prelatus, hinc etiam per sonum ecclesiastis, abique juridictione, ac formaliter Prelatura. *Sub ista, do Parch. dicit. 37. & aliis ibidem.*

Ordinarii autem appellatione in hoc proposito venit Capitulum fede vacante, tam circa approbationem, quam circa institutionem, quamvis in jure confundendi beneficia liberis, vel etiam de jurepatronatus devoluta, in Episcopali jurisdictione non succedit, ut ad uterum, infra agendo de potestate Capitali fidei vacante.

Illi autem, quod a Concilio de novo statuunt, consilii iam examine per Episcopum faciendo, si quis approbatione, in his beneficiis, quæ formiter non sunt de jurepatronatus, sed ex privilegio, vel confuetudine ad alieci universitatis, vel corporis, aut respective persona ecclesiastice nominantur, vel electione confundenda sunt, quoniam praxis nimirum rara est in Italia, frequens autem in Hispania, præfectorum in diocesi Calaguritanæ, & frequentior in Germania penes illas præfectorum universitatis, vel academias, quarum plures ex distinctione privilegiis ab hoc decreto excepta sunt; idemque uniformis regula generalis non de facili desuper habetur, illa liquident provitiones, quæ in Italia ad Capitulorum, aliorumque corporum, vel personarum ecclesiasticarum nominacionem sunt, ut plurimum sunt de perpetuis Vicariis illarum Ecclesiæ parochialium, qui, aliqui in Capitulo, vel Monasterio, seu dignitatis unitate sint, unde propriece ad præfectorum Constitutionis. *Pi. Quinti provideri debent ad nominationem ejus, cui rectoria, seu cura habitualis incumbat, ratione unionis juxta ea, quæ inferius habentur agendo de modo prævidendi Ecclesiæ curatas.*

32. Altera conciliaris provisio in his Decretis contenta, ad rollendos patiter abusus, qui despiciuntur, stricte continet prohibitionem patitorum ac perceptionem fructuum bonorum Ecclesiæ, & beneficii de coram jurepatronatus se ingenerant, sibi pena privations sui patris, de qua ejusque praxi, vel respective executione in sua peculari juri patronatus fidei habentur. *Eod. sive de jure patr. dicit. 12. & in aliis.*

Cum nimirum rara sit in foro ista pena, ex quo in peccatis patrionis Episcopi, aliquæ

ordinarii invigilant, ac non de facilidate persistunt; in Regibus autem, aliquæ superius Principibus, qui Regum iure regulares, Apostolicæ concessiones, seu antiquæ conuetudines, diversam frequentem normam præbent super iure administristrandi, præfectorum fidei vacante.

Denum in hac juri patronatus materia, ita lex conciliaris de novo statuit revocationem omnium privilegiorum, quæ deluper a quadraginta annis circa concessa essent, aliorum antiquorum revisionem demandauit, itaque revocatio innovativa est aliarum præcedentium, quas Innocentii Octavi, & Adrianus sexti Constitutiones continent; eaque de illis privilegiis intelligenda est, quæ pure, ac simpliciter sunt talia, adeo ut ex mera gratia absque aliquo causo onerosa mixtura concessa sint; focus autem ubi dicta mixtura causa onerosa accedit, quamvis præpondentia non adit, cum ista, ex qua juri patronatus natura metienda est, an ex gratia, vel iustitia competit, non istam conciliaris revocationis effectum percusat, fed alium diversum, exemptionis licet, vel respective subjectionis Apostolicis reservationibus, ac afflictionibus, quibus subjacent beneficii de jurepatronatus laicorum, ex gratia, & privilegio, non autem subjacent illa ex fundatione, vel dotatione, quæ de iustitia competit; unde proprietas quælibet cadit in causa mixta, qui de utroque extremo patricet, nisi nempe sit juri patronatus ex privilegio Apostolicō concessa, tamen ex aliqua causa onerosa, puta augmenti donis, vel reparationis Ecclesiæ, vel similis, ac scilicet & de qua qualiter hoc juri patronatus participare dicatur ad dictum effectum subjectionis, vel respective exemptionis, quoniam licet apud antiquos id sub non modica questione fuit, attamen hodie materia plena est, ut scilicet præpondentia attendi debeat; si enim augmentum donis sit inferius, quam antiqua Ecclesia, vel beneficii donis est, tunc dicuntur competere ex gratia, & privilegio, fecus autem, si et converto superaret, ex regula, quod actio, vel qualitas definiuntur a præpondentia, ea benignitate cum laicis adhibita, ut data equalitate, quia nempe tantum importet antiqua donis, quantum augmentum itud præpondet, arguere operetur, ut concessio potius ex iustitia, quam ex gratia confeat. *Eod. sive de jure patr. dicit. 10. & 65. & in aliis.*

Super antiquæ vero donis regulationes ad effectum metuendi dictam præpondentiam,

que-

questiones cadere solent super redditum, ac emolumentorum qualitate, an scilicet, & que veniant in valore seu calculo, dubitandi ratione manante, ex beneficiis regula, ut in valore veniant solum certa, non ratione incerta; id autem ad hunc effectum recipiendum non est, cum alia sit valoris regulatio, ad effectum satisfaciendi regule beneficium, que in materia valoris habetur s' aliud vero ad hunc effectum regulandi Ecclesia domet, quae sufficiens, & congrua, quantum pinguis esset potest, ita bene provisus haberet rectores, aliquo ministeris, cum illis emolumentis, qua littera de stricta iuris cunctura certorum frumentorum nomine non mereantur, neque summarum habeant ab predictis regulis effectum, adhuc tamquam ex ea resultat Ecclesia propositio pro quo das defiderat; & consequenter ad regulandam domet pro isto effectu probabilis est, ut in confideratione habent debet, ut latus distinguendo in meis particularibus annotationibus super iurispatronatis materia advertitur; ibique etiam magis distingue agitur de ista conciliari revocatione, ac etiam de altera contenta in infinitis Innocenti Octavi, & Adriani Sexxi revocatoribus Confutacionibus hujusmodi privilegiorum. *Eod. sis. dif. 10. & 65.*

DISCURSUS XII.

Ad eandem Sessionem 14.
cap. 7.

SUMMARIUM.

- 1 Agitur de clero homicida pro dispensatione ab irregularitate, & incapacitate beneficiorum.
- 2 Quoniam dari solam dispensatione ab irregularitate.
- 3 De declaratione super non incursum irregularitatis.
- 4 De incapacitate afferquenti, vel retinendi beneficiis ob homicidium.
- 5 Secus est in pensionibus ecclesiasticis.
- 6 An, & quando per homicidium, vel per banum capitale incurritur privatio beneficiorum.
- 7 De privatione per sententiam contumaciam.
- 8 Quare per missum amittuntur beneficia, & pensiones.
- 9 Pro aquisitione dissimilatio obstat.
- 10 Etiam ad sententiam absoluuntur, & quando.

11 & 12 Es quando Episcopus dispenset hinc irregularitatem.
13 An dispenset subdito moranti extra suam diacesim.

De clero homicida in praesenti Decreto agitur, tam ad effectum dispensationis ab irregularitate, quam etiam circa beneficiorum capacitatem, vel incapacitatem.

Quarens ergo ad primam partem, super dispensationis irregularitatem pertinet, de ea in foro non agitur, quoniam, aut homicidium est occultum, & tunc id per misericordiam est occulatum, & tunc illud publicum est, & tunc illi non dispensatur nisi per Papam, per ordinarium Datarii vel Secretarii Brevia, prævia tamen consilatio, ne hujus Sacra Congregationis Concilii, cui supplicatus remitterit, id eoque per eam examinatur delicti circumstantia, & an illud sit communicatione dignum, necne, ponderando, an ex improviso, vel appetante, itaque secundo calu ponderantur circumstantiae aggravantes, vel minuentes, præterea diuturnitas temporis, & majoris, vel minoris scandali in populis, cum similibus, cum praeposito ratiem quoniam ceteris sit irregularitatis incursum.

Ubi vero ille per homicidium negetur, pura quia sit caluse, vel ad necessarium defensione, idque ab Ordinario contvertatur, quod idem ejus conscientia magis confulere velit, aut pro tollendo omnem occasionem scandali in populo, tunc proceditur per viam interpretationis, seu declaratio, quod scilicet cum distincta narratione calus, ejusque circumstantiarum, ipsa Sacra Congregatio constitutur ad arbitrii, necne, incurias irregularitatis, ad factorum Canonum præscriptum, quorum vestigia, absque alia innovatione, in hoc proposito inhaeret istud conciliare Decretum.

Quod vero ad aliam partem capacitatibus, vel incapacitatem afferquenti, vel retinendi beneficia ecclesiastica, distinctione est, in agitur de afferquenti post homicidium, vel de his, qui prius iam obtenta erant, ac possidebantur; s' in primo enim calu, illud præstat inhabilitatem, eo modo quo præstant aliae irregularitatis, adeo ut, non propria dispensatione, provisio invalida sit, sive Apostolica, sive Ordinaria est, & consequenter pallium datum impetratio ex ista causa contra eos, qui de facto illa obtinuerint.

Noa tamen haec incapacitas obstat pro-

allegatione, pensionum ecclesiasticarum, quoniam ut in sua fede, ac alibi plures adveniunt, pensiones vere, & proprie non habent naturam beneficiorum, sed important quid more temporale super fructibus, cum nullius ius tribuant in vel super Ecclesia, seu beneficio ejusque administratione, solumque ex quadam Curia styllo exigunt clericorum, atque redolent quoddam ius spirituali, ut prohibita sit contradictione, etiam subfancie, non autem communitatis mediante pecunia, vel alia se temporali inproposito, & per quandam similitudinem, intratibus terminis simoniz. *De hoc agitur sub tis. de pensionib.*

Ubi vero agatur de beneficiis jani aequitis, adeo ut non intrent termini inhabilitatis, sed illi privationis; regula est, quod per homicidium privatio non incurritur, nisi taliter habeat circumstantiam, ut in eius causa per factos Canones ita dispositio sit, ut (ex. g.) quando adit qualitas afflitionis, & consequenter, multo minus admittitur penit. *Tis. de benef. dif. 70. & 71.*

Idque verum, quoniam pro delicto tenetur banni capitalis accesserit, quoties illa habeat privationem expresse non contineat, quoniam homicidium pro ejus causate, & circumstantia aggravantibus, est quidem iusta causa, ut Iudex contra homicidium inter alias ponas, ad istam privationem beneficiorum quoque procedere valeat, sed si omittit, non refutat de jure privatio. *Sab tis. de pensionib. dif. 49.*

Quoniam vero ad eam procedatur per sententiam contumaciam, adhuc vacatio in pendulo est infra annum, intra quem locus est contumacia purgatoria, eo autem clauso, vacare dicuntur cum aliis quibus declarationibus, de quibus in meis annotationibus in sua fede beneficiaria. *Dif. discr. 49. de pensionib. & de benef. 78.*

Quoniam enim sola aliumprio militia secularis, absque homicidio, vel cedre, adeo ut nulla incurrit irregularitas beneficiorum, ac pensionum amissionem causet, unde proprie a fortiori videatur, ut multo magis idem effectus refutare debat ab homicidio voluntario, quod sine dubio inducit irregularitatem, cui quandoque ob ejus aggravantes circumstantias, nunquam dispensari solet; non tamem haec argumentatio innata, quoniam amissio pensionis, vel beneficii proper militiam, non proponit ratione irregularitatis, sed ratio ne cessans clericatus, qui in beneficiis de jure, in pensionibus autem de stylo Cu-

10

11

12

13

Conc. Trid. cum Galli.

In Episcopis autem aliisque locorum Ordinariis, indefinite, ubi de voluntario homicidio agatur, dispensandi potestas nega-

tur,

tur, etiam de minoribus ordinibus, vel de simplicibus beneficiis obtinendi agatur, ideoque irregularem promovere prohibetur, quamvis occulta esset irregularitas; si tamen de facto promoveant, quamvis ipsi male agant, atque sint correctione digni, igitque promovent ab exercito ordinum suscipiantur, adhuc tamen character ecclesiasticus pro exemptione fori laicalis (aliis requisitis concurritibus) bene proficiunt est; dispensant autem in ea occulta irregularitate, quae proveniat ab homicidio casuali, vel ab altero ad defensionem, quod tamen tales habeat circumstantias, ut ad securorum Canonum praescriptum ab irregulatis incusus non excusat.

12. Ita vero dispensatio pro minoribus tantum ordinibus, ac pro simplicibus beneficiis prodest, non autem, ultra se extendit, cum pro ordinibus majoribus, vel pro beneficiis curatis, seu pro canoniciis in Cathedrali, vel in Collegiis, aliquippe similibus, quibus simplicius vocabulum non concurrat, Apostolica dispensatio necessaria sit, quae in occultis per Tribunal Pontificis concedetur, vel respectice denegatur, pro delicti qualitate, cum eisdem circumspectibus, cum quibus in homicidio publico per Sacram Congregationem Concilii procedit soleret.

13. An autem Episcopos concedas dispensationem proprio subditio extra ejus directionem, non detulit domicilio morianti, sub questione est, in qua probabilior videtur affirmativa. *Aliqua colligunt Pignellus, confutat enim apud quem concordanter.*

DISCURSUS XIII.

Ad Sessionem 14. cap. 10. & II.

S U M M A R I U M.

1. De incapacitate Regularium obtinendi beneficia secularia.
2. Sunt etiam incapaces penitentiam super secularibus.
3. Etiam signatur in Religionibus militibus.
4. Declaretur de quibus militis intelligitur.
5. An Canonici Regulares sint capaces.
6. Quid de professis Societatis Iesu.
7. Regularibus sicut aliisque dispensari.
8. Regularia non nisi Regularibus debentur.
9. De secularizatione plurium Ecclesiarum Regularium.

10. De beneficiis, & dignitatibus Religionis Hierosolymitanarum quomodo conferentur.
11. Non professi in hac Religione solite reverari personam.
12. An haec beneficia dictie Religionis sine persona, vel manuaria.
13. Quare in aliis Regularibus non audiuntur iste questions beneficiales.

D ipsius in his Decretis, ut Regularis, beneficiorum facultarium, quamvis facultatum, incapaces omnino existant, regularia vero non conferantur, nisi sis, qui illius ordinis habent iam suscepient, ac religiosi sint, sive habent suscepere ac profissionem emittere velint, eamque statutis temporibus emittantur, unde proprieta beneficiorum profisitum passim recepta prodit, ut facultaria regularium, regularia regularibus conferenda sint, atque alias collatio invalida est, nisi Apostolica dispensatio accedit. *Sab. tit. de benef. disc. 64. & de penit. disc. 44.*

Quinimum regularium incapacitas in beneficiorum facultariis, ac penitentia etiam ecclesiasticas super illis extenditur, non longe pro aseptione in futurum post professionem, sed etiam pro retentione beneficiorum vel pensionum, que in statu facultarii legitime obtenta sunt, ac possidentur, cum adhuc per professionem in Religione ipso iure vacatio beneficii, vel annuncio pensionis relataet, nisi accedit Apostolica dispensatio preventiva, sive que futura vaccinatione occurrit, illamque impedit, antiquum quis conservando, potius in ratione curativa, quam preventiva, quod ac plures effectus minima refert, ut in suis beneficiorum, ac pensionum peculiaribus redditibus advertitur. *Disc. 44. de penit.*

Procedit autem hoc incapacitas regulorum, respectu beneficiorum, vel pensionum facultarium, ubi illarum Religionum professoris agatur, qui vere religiosi professi dicendi sunt, quia nempe praevio formali novitatu, ad praescriptum huius Tridentini Concilii, solemniter fiat professio, cum emissione trium formalium votorum, quamvis Religio sit militaris, ut praeferunt et illa S. Joannis Hierosolymitanarum dum professio in ea eadem producit inquietudinem, etiam respectu penitentium ecclesiasticarum super beneficiorum facultarium, exceptis illis Monasteriis regularibus, que Cardisalibus, ac praelatis ex Apostolica dispensatione, ipsorum beneficiorum natura non alterata, commendari solent, in Italia nullus videtur hujusmodi questionum causus, quoniam, ut in regularium annotationibus advertitur, omnes Religiones redacte sunt ad formam Republicae, ac sociative regimunt omnia Monasteriorum, cum distributione prelatorum ad tempus per circulum, adeo ut non

verificetur illa praefatura fixa Monasteriorum, que singulariter, ac independenter reguntur, ut erat antiquus, cum id folum in aliquibus Germanie, & Gallie, aliamque regiom ultra montes Monasteriorum hodie praxis docet, & quorum occasione de isto regulo, seu capacitate in Rota, vel in Sacra Congregatione Confessoriali agi solet. *Sab. tit. de penit. disc. 28. sub tit. de jurepat. disc. 20.*

In Canonici auctem regularibus adesse videtur quadam specialitas, ut servitum Ecclesiarum facultarium curam animarum habendum addici valant. *Plura defter colligit Pignat. consil. canon. 44.*

6. Prout non circa novam aseptionem sed circa retentionem eorum, que in statu facultarii jam obtainebantur, specialiter habentur in Societate Iesu, non obstante prima professione, cum emissione trium votorum, quoniam donec eas profisitum magis sollemnem, cum emissione quarti voti, per quam contrahitur omnino capacitas, atque proficere continuatur in statu regulari irretractabilis, videtur esse in quadam statu medio, ob faciem reverissem ad facultem, non quidem ex propria electione, liberaque voluntate, ut est in iis, qui adhuc novitatem peragunt, sed ob libertatem superiorum eos dimicendi. *Sab. tit. de Regular. disc. 63. nol. concordantes, & infra disc. 35.*

7. Tam super retentionem quam etiam (licet rarius) super nova aseptionem, dispensari solent regulares in penitentibus ecclesiasticis super fructibus beneficiorum facultarium, occurrendo, (ut dictum est) cleftatione, que ex professione resolvit, nimirum autem raro in beneficis titulum collativum haec dispensatio conceditur. *Disc. 44. de penit.*

Quo vero ad alteram partem, ut beneficia regularia non ferantur nisi actualibus regularibus ejusdem ordinis, vel saltem is, qui Religionem ingredi accebat, habuit suscepere, ac professionem emittere parati sunt, exceptis illis Monasteriis regularibus, que Cardisalibus, ac praelatis ex Apostolica dispensatione, ipsorum beneficiorum natura non alterata, commendari solent, in Italia nullus videtur hujusmodi questionum causus, ut in regularium annotationibus advertitur, omnes Religiones redacte sunt ad formam Republicae, ac sociative regimunt omnia Monasteriorum, cum distributione prelatorum ad tempus per circulum, adeo ut non

9

10

11

12

verificetur illa praefatura fixa Monasteriorum, que singulariter, ac independenter reguntur, ut erat antiquus, cum id folum in aliquibus Germanie, & Gallie, aliamque regiom ultra montes Monasteriorum hodie praxis docet, & quorum occasione de isto regulo, seu capacitate in Rota, vel in Sacra Congregatione Confessoriali agi solet. *Sab. tit. de penit. disc. 28. sub tit. de jurepat. disc. 20.*

9

10

11

12

In Hispania vero antiquiori tempore, etiam in Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis aliisque Collegiatis, frequenter etat usus Canonicum regularium, qui tamen hodie minus rarus remanet, cum ad istar episcopum quod prius in Italia practicatum est, pro maiori parte illarum Ecclesiarum statutum redacta fuerint. *Tit. de praem. disc. 4. & seqq.*

Et quamvis occasione Commendatarum, ac dignitatem nempe Bajalituum, & Prioratum, vel Marechalium Hierosolymitanarum Religionis, frequentes questiones beneficiorum auditur solent, non tam in eis site punctus eadet, cum ex ejusdem Religionis statu, vel novitiorum capacitas, hujusmodi commendas, vel dignitates obtinendi, nisi Apostolica accedit dispensatio, quando Ponitex paxveniendo ipsam Religionem, seu ejus Prelatos collatores hujusmodi beatitudine confer, quandoque in titulus, & quandoque in commendatione cum dispensatione dicti regulisti professionis.

In iis autem, que constitutur ab ipsa Religione, etsique M. Magistro, & Consilio, non datur situs calis, excepte quibusdam commendis, qui militibus devotionis causa conceduntur, cum hujusmodi collatio non pertinet ad arbitrio, seu libera facultate Religionis, sed fieri debet (respectu commendationis) per ordinem arianianum, cum pluribus requisitis, non solum professionis, sed etiam servitii militaris præfisi in caravanas, ac residentie conventualis, quodque non sit debitor ariari, ac etiam, ubi alia jam obtinetur commendanda, cum ejus residencia, & melioratione; respectu vero dignitatum, cum ordine benemerentia, ut latius, magis que distincte advertitur in meis annotationibus beneficiis, *Tit. de benef. disc. 63. & in aliis Misericordiis, eadem tit. in supplemento.* Unde proprieta cum non proficiat, qui tamen habuit suscepere, et pensionem, vel aliquorum inferiorum beneficiorum de mensa ipsiarum commendarunt, seu dignitatum questiones quandoque audiuntur.

Tit. de penit. disc. 42.

SI 2 De

- De his autem Religionis beneficiis, aut prælatiis frequenter in foro disceptatur, ex quia sicut adhuc remaneat qualitatem manualem, que regularibus beneficiis consuetualis est; atamen cum non ex gratia, sed ex iustitia conferri soleant, ut supra, hinc proinde de facto perpetua sunt, neque amittuntur, nisi per optionem magorum.
- In aliarum autem Religionum prælatiis, officiorum potius temporalium, quam beneficiorum termini cadere videtur, ideoque super eis summarie questiones audiuntur solum in Sacra Congregatione Regularium occasione electionis, que invalida prætendatur, sive male distributionis, aut remissione infra tempus confutetur, ut in Regularium annotationibus habetur. Sub itis de Regulari pluries.

DISCURSUS XIV.

Ad Sessionem 21. de Reform. cap. 1. & 2.
& Sessionem 23. cap. 8. ac etiam Sess.
14. cap. 1. 2. & 3.

SUMMARIUM.

- 1 Collatio ordinum est de rebus gravioribus.
- 2 Recensentur plures provisores conciliarii in materia.
- 3 Accedita licentia proprii Episcopi nulla cadit dubitatio.
- 4 Ceterum si, quod in aliena diœcesi illius diœcesis clericis ordinis conferti non possint.
- 5 Nique in aliena diœcesi conferti clericis diversæ diœcesis.
- 6 Quid de collatione facta a subditis proprio in diœcesi aliena.
- 7 De collatione in propria diœcesi clericis alieno accidentaliter subditis.
- 8 De subjectione accidentalis ratione domestici, vel beneficii, sive familiaritatis.
- 9 Potest quis esse ciuii plurim locorum, ac subditis plurim diœcensem.
- 10 De domicilio, quando bene contractum censeatur.
- 11 De qualitate originariæ quando adficitur.
- 12 De familiaritate.
- 13 De beneficio ad hunc effectum.
- 14 De subjectione clerici alieni de diœcesi occupata ab infidelibus.
- 15 De Episcopis habentibus sedem fixam in aliena diœcesi.

- 16 De contentione inter Episcopos viciniores Sede vacante.
- 17 In locis inferiori Prelato subditi, ad quem pertinet collatio ordinum.
- 18 Quid de Regularibus profissis.
- 19 Episcopis similares intercedentes ordinatio etiam familiariam.
- 20 De Episcopis græcis.
- 21 De ratione ritus græci etiam in Italiæ, & frequentia exiguum Episcoporum.
- 22 An denuo duo Episcopi in una Ecclesia.
- 23 Episcopus an sit Vicarius alterius Episcopi.
- 24 De questione precedentiæ inter Episcopos similares, & affines.
- 25 De eas, aliquip qualitatibus pro prima conuixæ, & minoribus ordinibus, & de differencia inter conuixam, & ordinem.
- 26 De diligenter adhibendis in prima conuixam.
- 27 De eas pro ordinibus faciis.
- 28 De literatura adiuncta necessaria.
- 29 De temporibus ordinacionis, & interflissis.
- 30 Ordinum collatio debet fieri gratis, & de fraudibus, que desuper committuntur.
- 31 Ad sacros ordines non sit promissio statuenda beneficii, vel patrimonii.
- 32 Beneficium hoc non potest regnari.
- 33 Quale ad hunc effectum dicatur beneficium.
- 34 Penso Ecclesiastica etiam sufficiat.
- 35 Quid de Capellanis manualibus, & servitoriorum.
- 36 De patrimonio ejusque prohibita alienazione.
- 37 De fraudibus, que desuper committuntur.
- 38 Quando dicatur provisio sufficiente praesulatu.
- 39 De panis Episcopi promoventis absque discendo.
- 40 In quibus Regularibus ista rite cuiuslibet.
- 41 De panis Episcopi male premoventis.
- 42 De panis male promoventis.

Cum ordinum collatio, manuunque impositio, sit de gravioribus materiis, quia in Ecclesia Catholica habeantur, dum ex hijs potestis non bene regulare nisi majora forsan inconvenientia resulant; hinc proinde Sacrum Concilium plures dare curavit provisiones, ob quarum diversitatem, pro congrega annotatione, & ac

unus casus cum altero confundatur, plus res diversi casus distinguuntur; primo scilicet, ubi agatur de Episcopo conferente ordinis in aliena diœcesi persona subditus illi Diœcetano, in cuius diœcesi id agat, abhinc aliquis propria competentiæ, secundum de Episcopo conferente ordinis, pariter in aliena diœcesi, persona ejus non subditus, non tamen subditus illius Diœcetani, sed alterius; tertio ubi de collatione ordinum etiam in aliena diœcesi cum proprio subdito; quarti ubi de collatione ordinum in diœcesi propria, subdito alieno, vel nullius diœcesis; quinto ubi de collatione ordinum perso[n]a, qui non subditus sit; sexto in Episcopo ritulari, nullum habentem diœcesum, in Episcopo ritus græci; septimo ubi certa sit potestas conferendi, adeo ut nulla ex dictis difficultibus cadat, sed ea sit super modo conferendi; & denum octavo super penitus, qua in præmissis casibus illicitis, inquit, sunt, tam ordinanti, quam ordinando respectivæ.

In omnibus casibus, ut supra, inspectio cadit, quando collatio ordinum fiat abhinc licentia, & communione ejus, ad quem legitime pertinet illos conferre, vel alteri committere; ut conferat, quoniam ubi accedunt voluntas & potestas, tuncnulla cadit ratio dubitandi, ut literarier supponitur in his Decretis conciliariis, ac probat vulgare axioma, quod omnia nostra facimus, quibus nullam imperium autoritatis, & quae de singulis apendo.

Quarens pertinet ad primum, ille est casus indubitate, cum committat positiviter duplicem rubrationem, ac ultipartitionem alienæ potestatis, & jurisdictions, tam circa personam, quam circa territorium, ordinando scilicet clericum alienum, acque exerceundo pontificia in aliena diœcesi, quod generaliter etiam extra collationem ordinum, non dat legitimo titulum particulari, et prohibitum ex infinitis supra Dic. 6.

Quod secundum casum ordinacionis non subditus proprio in aliena diœcesi, cujus neque sit subditus illi, qui ordinatus est, puta quia Episcopus Tuluclanus in diœcesi Albanen, ordinis subditum diœcesis Veltinensis; & tunc respectu Episcopi Albanen, in cuius territorio id gestum est, quamvis ordinatio facta sit cum licentia Episcopi Veltinensis, illicite actum dicitur ob genericam prohibitionem, de qua dicto discursu 6. super exercitio pontificalium

Lyc. Trid. cum Gallo

in genere, non autem super collationem ordinum, cum in nihil ei prajudicium sit, atque de hoc perireat ad superiorem personam ordinatum, cuius potestas turbata est, quatenus ejus licentia non accelerat.

Tenuis est casus ordinacionis factus subditus proprii in diœcesi aliena, & tunc pariter ex alia causa actus dicit non potest illicitus, nisi ob usum pontificalium juxta premisam genericanam prohibitionem; unde propterea si ageretur de concessione primæ conuixæ, que nullum exigit usum pontificalium, sed etiam in cubiculo, privato more, dari potest, si id cum proprio subditio fiat, una opisio credit, quod Diœcetanus conqueri non potest, cum in nihil eius jurisdictionis turbari dicatur, super quo locus veritati relinquitur.

Quarens est ordinacionis in propria diœcesi subditus alieni, quoties illi dicit non potest quoque subditus proprius, adeo ut practicari valens cumulativa subiectio diversis respectibus; & tunc patet planum est, quod sit illicitus, quoniam licet bene exercetur pontificia in proprio territorio, attenuate male sit collatio ordinum subditus non proprio, cum non debeat unius potest se ingredi in oib[us] alieni ovillis, quæ alteri patruli communis sint.

Quare disputandi ratio cadit, quando praetendatur subditus accidentalis, etiam cum clericio diœcesis, puta quia esset quis originarius unius diœcesis, prætentatur autem effectus domiciliarius alterius; sive quod effectus sit subditus illius Episcopi, ratione familiaritatis, aut ratione beneficij, quae in ea diœcesi quotiescet; ita etiam fuit ita capitulo, ex quibus unius Diœcetano conceditur facultas conferendi ordinis personæ, quæ naturaliter, ac inspecta origine, sit de diœcensi aliena.

Quemadmodum enim generaliter in pluribus receptum est, ut quis retinere possit compatibiliter duplēcēm veram civitatem, unan scilicet originariam, & alteram domiciliariam; & præminent. dicit. 36. & seqq. Ac etiam potest esse subditus plurim diversis respectibus, unius scilicet ratione originis, alterius vero ratione domicilli, & alterius ratione delicti vel contractus, ac etiam alterius ratione rei sitae; de jurisdict. art. 57. & seqq. & de iudicio disc. 3. Ita potest esse subditus plurim Episcoporum ex dictis diversis respectibus, originis, domicilli, familiaritatis, & beneficij. Plura colliguntur Barbius de Episcop. alleg. 4. & alii moderni Colletores passim.

S. 3 Verum

10 Verius quia ex his praetribus, fatus dicitur ea sit vera, & realis, cum copulativo concusus duplicitis requirit, mentis felicit, & denit, de quibus requirit frequentius in foro agitur in materia beneficii ad effectum reservationis ratione familiaritatis. Cardinatum, de benef. dis. 6. &c. 11. Adgo ut patiter non sit color qualitus, ac in fraudem contractum dicatur, necne & aque super hoc DD. nimirum le involare videntur cum confusa opinionum varietate; alii praefite exigunt decennalem habitationem; alii vero opinantur, ut sola declaratio anni sufficiat etiam fine lapu temporis; & alii credentibus, ut neutrum sufficiat sine aliis administraci facti, pata mediante acquisitione bonorum stabilium, ac formalis apertura domus cum familia, tamen vere in propria patria, ita vere libi continuta.

Verius autem videtur, ut ista sit quae-
sio positus facti quam juris, ideoque apia-
non sit certam recipere regulam generalem
cuique cuius apparet, sed ejus de-
cilio pendeat ex facti qualitate, & circum-
stantiis, quoniam stant bene simili, ut quis
non solum per decem, sed etiam per viginti
& trinqua annos, ac majoris tempus in
loco moretur cum familia, & domo fami-
lii, ac etiam cum acquisitione bonorum
stabiliuum, & tamen illius loci domiciliarum
non fieri, quia nempe ejus habitat loci
fuerit occasionalis, ex causa officii, vel merca-
tatur, aut aliquius munieris, & e converso ejus
habitationi non fuerit decennalis, sed tamen tales
accident circumstantie, quod secum ferant
verum domicilium fixum. De his agimus
sub iiii. de premis. dis. 6. & 37. Cap. 37. & Regal.
dis. 10. & de Canon. & Cap. dis. 21.

Idemque dicendum est circa originem,
quoniam licet de jure ad alios effectus pro-
phanos; praefitem honorificos, ista civilitas
non amittatur per habitationem, etiam
vere domiciliarum, que alibi sequatur,
quintino sufficiat origo patris, aque in
plurimi tententia, etiam illa avi, quoniam
ipse in patria domiciliaria natus esset; clau-
sus vero ubi parentes, at majorum habita-
tio fuit occasionalis, cum tunc retineatur
civilitas originaria, pertinet si vere, &
rectiter sequata esset. Iudicem de matrimonio
dis. 14. Adhuc tamen cum debita circumstanci-
onis procedendum est, ne sit color qualitus,
atque sit talis origo remota, ut defens
videatur; ideoque totum pendet ex circum-
stantiis facti.

11 Idemque quoad alterum subjectiorum caput, ratione familiaritatis, non solum ratio-
tione temporis trienialis continui, sed etiam,

quod collatio fuit persona, de qua sit ques-
tio, an collatoris, valeretis subdita sit;
ultra dictas species accidentis subiectio-
nis in precedenti casu recentioris, plures aliae
species dari possunt, primo neque in illis
personis, que nullam habeant actualem
Catholicam diocesem, propriumque Catho-
licum Antisitem, quia nempe eorum originaria
diocesis ab infidelibus, vel ob haereticis
occupata sit, unde propterea ad hoc, ut ca-
tholiche vivere valeant, in alienis diocesibus
Catholicas con fugiantur; tunc etiam de jure
efficiuntur subditi, ac Diocesani illius dio-
cessis, in qua se receptorum, sed etiam,

postquam se receptorum in una diocesi, se
transferunt solent in aliam, hinc proinde ca-
dere solet ista questionis, an Antistes illius se-
cunda illius ordinante valat, sine licentia
ejus, cuius primo Diocesanus effectus est,
idque pariter certam non recipit regulam,
sed ex facti qualitate, & circumstantiis de-
cpcionem expectat, ut in jurisdictionalium
rerum annotationibus specialiter advertitur.
De jurisdict. dis. 2.

12 Secundo, ubi agatur de illis Episcopis qui
ex concessione Apostolica fixam sedem ha-
beant in aliena diocesi, cum plena jurisdic-
tione Episcopali, in aliena Ecclesia, & ele-
ctoris ibi intervenientibus, unde propterea
opereat afflamentum ad servitum, & ordina-
re personam, que naturaliter, atque inspecta
origine, sine dubio Diocesani, juxta alias
infirmitatum exemplum Episcopi Fesuliani in
Civitate Florenti, Archipiscopi Nazareni in
Oppido Baroli diecetis Tarenti, & Cardina-
lis Protectoris Alma dominus Laureatus cum
multitudine. Ead. iii. de juris. dis. 20. & in ejus
supplemento.

Tersto, ubi agatur de clericis aliena dio-
cesis, & super quorum ordinariis contentio
sit inter duos Episcopos vicinos ob impedimen-
tum proprii Diocesani, ut contingat Se-
de vacante in primo ejus anno, in quo per
hunc Concilium interdicta est Capitolium, vel
ejus Vicario ista poetas, unde propterea
deluper obmitten litera Apostolica direc-
ta Episcopo viciniori, quod etiam post
annum sequi solet occasione dispensacionis
interdictiorum, vel simili, cum Papa ejus-
que Dataria, vel Secretaria Brevium non
scribat Capitulum, vel ejus Vicario, unde
propterea questionis cadit, quisnam sit vicinior,
quod pariter facti questionem continet, cu-
jus decisio pendet a mensura distancie,
attendenda ab una Ecclesia ad alteram, non
autem a loco, de quo sit illi, qui ordinari-
bi debeat, cum vicinius reguletur a capite,
non autem a membris. Ead. iii. de juris. dis. 6.

13 Et quartu magis, ac frequentius, ubi per-
sona ordinandi habent Praelatum infectio-
nem cum Ordinatione spirituali, seu quasi
Episcopali jurisdictione, diuclique Praela-
ti alicuius Episcopi licentiam concedat ordinandi
proprium subditum, id auctor impugnat Epis-
copus in causa diocesis litus in locis ha-
bentibus hunc inferiorem Praelatum, sive ille
qui sit vicinior, atque contendat id ad pe-
titionem, neque alteri per Praelatum inferiorem
committit polle.

In hoc autem distinctio est, aut agitur de
foci, vel Ecclesiis vere sitis in aliena diocesi,

unde propterea inter solum ratio, tam exem-
ptionis patitur a Diocesano, quam etiam ju-
risdictionis active prelati inferioris cum il-
lius loci clero, & populo, five cum certi ge-
neri personarum; aut vero agatur de illis lo-
cis, que sint vere Nullius extra omnem dio-
cessum, cum vero ac materiali territorio fe-
parato, tanquam per speciem diocesis illius
inferioris Prelati, qui vero Ordinarius cen-
dens veniat juxta alias recentias inferiorum
Praelatorum species.

In prima specie illorum inferiorum Prae-
latorum exemptionis vere existentium in-
tra fines alienae diocesis, diffinitio est inter
facultates, & regulares; ubi etenim agitur de
Regularibus professis, qui ad ordinem Re-
ligiosos, & paupertatis ad ordinem promo-
ventur, tunc ad Superiorum regulares perti-
nere eligere Antistitem, a quo promoveti
debet, quoniam ob plures infinitum lau-
dabilem introductionem regimini Religio-
nis ad formam Universitatis, vel Republicae
ob crebri obedientiarum mutationibus Re-
ligiosorum de loco ad locum, ita Religiosi
professi de nulla certa diocesi esse videtur.
Apud Baroli, dis. 2. & alios Col-
lectores pag. 4.

Ubi vero agatur de illis, qui sint de cle-
ro, & populo seculari, hodie ex his con-
ciliaribus Decretis, neglegta quavis ampla
exemptione, extra controversiam est ut us
huiusmodi inferioris Prelati ilium non ha-
bentem potestare, que pertinet ad Ordina-
rium, seu Diocesauum jure delegations fa-
cta a Saco Concilio Tridentino, adeo ut
nulla defter dignoscatur differentia inter
exemptos, & non exemptos.

Ubi vero agatur de loco vere Nullius
cum territorio separato; in illis primis
temporibus post Concilium publicationem id
in ambiguo fuit, unde propterea per hanc
Sacram Congregationem provisoriamente Epis-
copo viciniori commissum fuit, donec
punctum maturius decidetur & deindeque
aliquibus ex huiusmodi Prelatis infantibus,
pro eius prodierunt refutationes, ut
felicitate ipsi facultas competenter conceden-
te literas dimisiores cuiuscumque Catholic-
ico Antistiti eiis bene viro directas, eo
modo, quo cuiuslibet loci Ordinatio licet;
aliqui vero id negligunt, unde propterea
dieu diu in dicta provisione continuatum
est, eis vero moderno tempore idem per-
tentius per Sacram Congregationem de-
negratum fuit, & moderna Congregatione
tenitus videatur ut etiam in his
Praelatis Nullius quoad ordinum collatio-
nem illa conciliaris dispositio procedat;

35 + quod

quod ad vicinorem Episcopum pertinet, id eoque observaria in hoc nimirum conferre videatur. *De juri sacerdotis, difc. 16.*

Sextus causa duplum habet infestacionem, unam scilicet Episcoporum titularium, & alteram Episcoporum titulus Graeci; in prima specie causum est, ut nullatenus hacten facultas tributare Episcopo titulari, adeo ut nulla in eis competencia intereat, non potest enim intrare illa origines, minusque domicilii vel beneficij, cum Titularibus nullum ex his verificari remaneat, quavis aliquid de Ecclesia ab infidelibus occupata ad loca catholica veniat, ut catholice vivat, quoniam effectus subditus illius diecesis, ut supra infraeius unde propterea remaneat solitus titulus familiariorum, qui per hoc Decretum concilia sublatius fuit, dum sub hoc praeceptu plures committentur fraudes atque multi, qui ob illitteratum, vel ob vitam, & mores, absque iustis causis per Ordinationem repelletur, ita ordinis affiliebantur.

De Episcopis autem titulus Graeci in his Decretis non disponitur, nisi impliante sub nomine Titularium, quales aliquando esse solet illi, qui in Ecclesia Latina conservatur, & bene verum, quod adfune quoque illi, qui diecesis actualiter habent in illis partibus, in quibus eodem anno recente, & damnato schismate Graecorum, recognoscatur obediens Papae, ac unius Ecclesiae Romanae, & Italiana vero venire solet, ibique aliquo tempore permanente, occasione certiorandi de statu Ecclesie, S. Congregatione de Propaganda Fide, aliquo aliquam subventionem ab ea obtinendi, & fieri, quia in plurimis partibus praefestum in provinciis utriusque Calabriae, Lucaniae, seu Basilicata & Hydrunti, plura adiuncti oppida, vel castra Graecorum, vel Albanicum, rite Graeco adhuc viventium cum clericis in sacris uxori habitentibus, qui rite Graeco ordinantur, id eoque licet subditi sint Episcopo Latino, in cujus diecesis morantur, atque nonnisi de ejus licentia, & delegacione ad ordinis promoveri possint, atamen eos recipere ab aliquo Episcopo Graeco, eo quia diversa est forma collationis ordinum inter Ecclesiam Graecam, & Latinam. *De Regulis dif. cxxxvii. 6o.*

Ideoque antiquiori tempore frequens erat unus titulus Graeci in Italia, praefestum in partibus respondentibus ad mare Adriaticum, vel Jonium ob dominationem Imper-

ratoris Constantinopolitani, qua durante ista pars, vel regiones, in schismate Graecorum vivere coacte fuerunt, sub obedientia Patriarchae Constantinopolitanorum, qui plures Episcopos excisit, unde provenit illud inconveniens, praefestum in Apulia, apud omnes alicuius administrationis, quod scilicet quilibet locus cum valde exiguo territorio five diecesis proprium habet Episcopum, adeo ut eis parochorum habentium usum pontificalem, titulus magis congruat, quod scilicet postquam sequuta expulsione Graecorum per Normandos, ista partes ad unitatem, & obedientiam Ecclesiae Romanae redierunt, atque continuationem Episcopi Graeci, ac etiam deputationem alterius Episcopii titulus Latini, per aliquod tempus praticitate oportuit, quod tamen modernis temporibus ab aula recessuisse videatur. *De premissis, difc. 16 & seq. de hac materia, & de juri sacerdotis, difc. 20.*

Id autem unitati Ecclesiae Cathedrales non aduersar, quoniam littera regulariter non detur, nisi unius Ecclesiae Cathedrales Episcopus, ex ratione inconveniens, ne una sponsa duos habeat viros, fuit quod unum corpus duo habeant capita: attamen, quemadmodum compatibiliter (ut alibi infinitus) plures Ecclesiae materiales, locatiove quadam jure concurrent, possunt ad efformandam unicam cathedralis ambulem unitatis praedictio. *De premissis, difc. 22cum pluribus legg.*

Ac etiam plures personae materiales constitue possunt unicas personam formalem, & seu intellectualem rectioris Ecclesie parochialis, ita pariter pro refectum diversitate deri possunt in eadem Ecclesie Cathedrali, & endemque diecesis duo Episcopi, unus pro rito Latino, & alter pro rito Graeco, *ibidem.* Vel quia dicta locatio iure, ita due personae materiales pro meliori administratione Ecclesie habentis utrumque ritum, efformare unam intellectuelam; vel, quia unius reverent Episcopos, & Ecclesie sponsus, ille possit titulus Latini, alter vero adiutoris, ac vicearii portare partis gerat, qui in Episcopali ordinis constitutus est pro exercitu pontificalem praefat titulus diversi, quod Episcopo Latino non congruit.

Eo modo quo plures magni, & qualificati Praefules, praefestum in Germania, & quandoque etiam in Hispania, & in Italia resident pro vicinis personis in Episcopali dignitate constitutas, praefestum Episcopos titulares, & quandoque etiam aiales, aliquam exiguum adjacentem diecensem habentes, quod etiam in Italia per sacram Congregationem (licet rato) permitti solet; illique

Episcopi Adiutores vulgo praefestum in Germania appellantur, unde quando Archiepiscopatum titularebant, sive sive Episcoporum antiquiores, oriri solent questiones praecedentes cum auctoritate Episcopis subfrangere illius Metropolitanorum, cui hunc famularum praefestum, ut in meis praeminentiarum rerum annotationibus habetus.

De praemissis, difc. 16.

Sextimus est causa collationis ordinum, que citra omnem potestatis questionem, per Episcopum in propria diocesi sicut proprio fidelio diecelsano, & tunc intra inspectio super modo tenendo, ut bene ista collatio sequatur, unde propterea pia haec decreta ad tollendos abusus, qui intrepitant, plures proderunt provisioe, primo tempore, circa habilitatem persone, ut scilicet ordinis non conferantur, nisi personis habilitibus ac dignis, non autem indignis, vel incapacibus ratione artaris, vel ratione illitteratum, sive naturalium, aut minimis, & irregularitatis juxta ordinum qualitatem.

Ubi enim agitur de prima tonsura ex communis, ac recepto lepto DD. sufficiat ista septem amorphi, arqua alta non defederat literatura, nisi quod saltum facient scribere, neque ad hunc effectum obstat defodus nasalium, vel irregularitatis, cum super eis Episcopus dispenset; idemque in quatuor minoribus ordinibus, in quibus tantum aliqua major artas, non tamen certa, & praesumptiva, & aliqua major literatura super intelligentiam lingue latine, vel saltem quod adhuc habilitas, ac aliqua honesta paratio ad illam obtinendum.

Male augent agunt Episcopi, si criminofos & inquisitos ad hujusmodi etiam minores ordinis, ac praesertim ad primam tonsuram prouincent, unde propterea facta Congregatio Episcoporum, vel illa Concilii prudenter injunxit, ut ad instar matrimonii publications in Ecclesie fieri debent de promovendis ad primam tonsuram.

Diversum autem est in ordinibus saeculari, pro quibus necessarii sunt legitimii natales, eisque Episcopos non dispensat, sed necesse est dispensatio Apostolica, ac etiam obstat irregularitas, id eoque irregularitas ad eos promovendos non sunt, neconon praefixa est certa artas, pro Subdiaconatu scilicet illa anni vigesimali primo completi, adeo ut sufficiat attingere unam dicem anni vigesimali secundi, pro Diaconatu initium anni vigesimaliter, & pro Presbyteratu initium anni vigesimali quinto, nisi accedit di-

spensatio Apostolica, quae regulariter pro tredecim mensibus concedi solet, raro autem, & ex gratia speciali pro tempore majori.

Aliud quoque pro his ordinibus illitteratura, que speciem irregularitatis causat, ubi ad minus non habent notitiae lingue latine, quamvis per Concilium aliqua major literatura, sicut in Theologia morali, seu in casibus conscientie desiderari videatur, idem diversum habet praxim, pro diversis locorum moribus, seu etiam ex maiori, vel minori Episcoporum zelo, & diligentia, in illis enim partibus, in quibus inscole ingeniosi, ac studiosi fini, unde propria literatura copia habeantur, magis circumspicit, ac rigore procedit, atque facit ordinis non conferantur, nisi bene versatis saltem in Theologia morali, in aliis vero, in quibus naturaliter inscolae sint grofiani, vel parum studiosi, ut praefestim est in Apulia, sive in parvis & obscuris locis, in quibus studiorum occasio non habeatur, tunc medicos, ac talis qualis notitia lingua latine reputatur magna literatura.

Aliud requiritum consistit in temporebus, quae interficiunt nuncupantur; siquidem prima tonsura, & quatuor minores ordines, quoque tempore conferti possunt, cum ea differentia, quod prima tonsura (ut supradictum est,) nullum exitit usum pontificis, sed quacunque die, & hora, etiam in camera, & privato more conferti potest; eum una opinio credat non esse ordinem, sed solum introducendum ad ordinis, adscriptionem militis celesti; alii vero ordinis conferti debent diebus festi, inter Missa solemnem, vel in eius celebratione.

Pro ordinibus autem facies statuta sunt certa anni tempora, extra quae sine Apostolica dispensatione Episcopos ordinantes, quia ita solemnes, ac publice dicuntur, resane non potest, atque nonnulli unius ordo facer, unum eidemque personae conferti potest, solaque potestas dispensandi, quae Episcopo in his interstitiis conceditur, est circa illud spatum anni, quod ab hoc facto Concilio praefestitur inter diaconatum & presbyteratum; ac etiam promoti ad unum ordinem non debent ad alium sacrum promoveri, nisi prius in eo ministeriarine, de facili usum, illa promoto per salutem hodie praedicatur ob nimiam facilitatem concessionis Apostolicae dispensationis super his interstitiis, quodque in tribus diebus festis omnes ordines obiciunt possint.

Aliud

- ³⁰ Aliud est praeципuum requisitum a sacro Concilio enix deideratum, ut ordinum quorumcumque etiam minorum collatio gratis, & abique aliqua mercede etiam a sponte dantibus fieri debet; verum hoc Decreto parum servatur, quoniam ultra munera & corruptelas, quibus improbi, ac simoniaci Episcopi nimium vacans; adhuc etiam publice; & sub specie licite rei, ex ordinationibus notabilia obrinens emolumenta sub nomine auctorum judicialium, que facere oportet pro justificatione vita, ac mortuorum, & legitimorum nataturalium, aliorumque requisitorum, & praesertim sufficiens beneficii, vel patrimonii, idque causa est, ut Episcopi cum tam magno abuso sint adeo faciles, & frequentes in ordinum collatione, ex etiam dictorum requisitorum verificationem frequentius cum exada diligentia affectare solet pro nobilibus emolumentis auctorum, qui pro majori parte tendunt ad ipsorum Episcoporum utilitatem; vel cuius Cancelleriarum locant pro annua, vel mensura pensione, vel quia eorumdem emolumentorum quantum obstant, reliqua dimini Vicario, & Cancellerio loco salarii, seu mercedis, & con sequenter collationes ordinum, ita decreto non obstante, recenseri solet inter corpora reddituum, eodem modo quo re tentur procurations, ac alimenta visitationis, non obstantibus plerisque decre tis, ac provisionibus sicuti Congregacionis, quoniam pindum est circa obser vantiam, quoniam cum non facilis sit continuus subditorum recursus ad sacra Congregationem, atque magis forte expediet illas pari concusiones, quam recruitmentes econodata & diffundenda; hinc scelulo re medio timorat conscientia, ac honestatis ipsorum Episcoporum, quorum plures qua tificati Prelati exacte id servani, sita remedia non profuit.
- Quarum est requiustum, ut ad sacros ordines promoveri non debant nisi sufficienter provisi de Ecclesiastico beneficio, vel de patrimonio, ex quo decenter vivere valent, ne alias cum ordinis clericalis de decore mendicare cogantur, cum prohibi tionis resignationis hujusmodi beneficiorum, vel alienacionis bonorum, & ad quorum titulum promoto ad ordinis fa cta sit.
- ³¹ Hinc ubi ad beneficium titulum id sequuntur sit, ad illius decreti limites recepta et beneficialis conclusio, ut in hujusmodi be neficij resignatione, quoniam in manus Papa facta sit, specialis mentio hujus qua-
- litatis fieri debet, ac alias ea fricta cef taur, ut in sua beneficiali sede latius ad vertitur. *De benef. dif. 37.*
- Quæsiæ inquit in proposito cadere solet, quidaam sub nomine beneficij ad hunc effectum cedar, ut ad ejus titulum promoto fieri valeat; cumque Concilium patrimonio quoque contentetur, hinc pro inde verius, magisquam receperit est, acq uipollentem provisionem sufficerit, quoniam in stricta juris censura, ecclesiastici beneficij nomen non conperat, ut illa sum capellania, quibus utpote cum legitima au thoritate non eritis, beneficij nomen non congruit, sed potius legati p[ro]t, unde propriea regula beneficij non intrant, quoniam sufficit, ut ejus titulus, quoniam prophanus perpetuus est; five ubi etiam de lui natura manualis, atque ad nutrum amovibili, adhuc tamen per accidentem ea perfoma perpetuus sit, quia nempe illi, ad quos amovere pertinet, id agere valde permittant. *Eadem sit. de benef. dif. 97.*
- Proux etiam ecclesiastici penitus cum legitima auctoritate reservata, ad id sufficiens reputatur. *Barb[er]o dif. allig. 4. & aliis communiter.* Secus autem, ubi de in mete servitoris, ac manualibus capellaniis, vel numeribus agatur, in quibus nullus accedit titulus, qui hanc securitatem inducat. *Dif. dif. 97. de brevi.*
- Aduic tamen in hac specie distinctione est, an de illa capellania, vel alio servitio manuali numeri agatur, qui familiatus specimen redoleat, ut in illis clericis continuit, qui ex alieciis Ecclesiæ administratores deputationis illius servitio habent men tirio, aut anno, seu diuina stipendio adscrubantur, fecis autem, ubi fieri nullus specialis, vel personalis titulus accedit, atramen promovendum tale jus habeat, ut titulo aquipollit, adeo ut illud secutum, etiam ex parte recipiens necessarium sit, neque libera conperat dimittendi facultas, juxta frequentem proxim, non solam parochialium, sed etiam collegiatarum, & cathedralium, ad quarum servitum ex con fuscitudine cum numero præfinito, vel fine, loci cives, seu nationales, qui certas ha bens qualitates, recipiuntur ad quandam maslam, seu participationem, ut in capituloarium tertium sede, ex notis adveniunt, *de Can. & cap. dif. 37. etiam plur. fej.* Quoniam ad hujus servitii titulum, patrimonium ad hujus servitii titulum, promoto niter fieri posse receptum est, cum beneficio, vel titulare perpetua capellania, sp ecato effectu, id aquipolleat. *Bidam.*

- Hujusmodi autem provisione cessaute, alia succedit, cujus frequenter est usus, ad titulum patrimonii, temporalium feili cit bonorum, ac reddituum, quorum alienatio, vel etiam obligatio interdicta est, spedato quoque effectu, ne felicit exinde libra fructum, vel redditum percepio impediatur, donec ipse clericus vivat, sive aliunde provisionem aquipollentem ob viat, factione effectu, non autem verbalis forma, atque si bona magni redditus de super affligata sit, non in omnibus hæc alienandi, vel obligandi prohibiti urgent, sed in ea rata, que congrua sustentatione pro loci moribus adaptata sit, iuxta declarationes, vel distinctiones, de quibus pro qualitate personarum in, sed prohibiti rum alienacionum in meis annotationibus actum habetur. *De alienis. & contractis.*
- ³² *Fraudes autem desuper committi frequens praxis docet, ut scilicet clericis ad ordinis promoveri cupientibus, itaquin non habentibus provisionem, a conjunctis, vel benevolentibus simulatae sunt donationes bonorum, vel reddituum, simulationes exprestæ declaratione per diversam scripturam reportatae; adhuc tamen, ubi effectus jam consummatus est, adeo ut re non integræ simulatio detegatur, in nulla ratione habenda est, atque praedictus convenit, vel declaratio donatorum non relevat, ob mixtum juris terri, Episcopi felicitate promoventis, quem alias lex ad alimenta promotori suppedantia obligat. Vel etiam ut ob fundacionis ius vel interest ipsius or dinis clericalis donatio firma remaneat, ad inflar eorum, quæ in consimili prophana donatione habentur carnalis matrimonii contemplatione facta, ut hujusmodi occulta, ac fraudulentæ conventiones, vel declinationes, seu etiam retrodonationes, quibus eadem congruat ratio, pro infectis habebantur. *De donis. dif. 1. & seqq. & in specie dif. 11.**
- Super redditum, vel emolumenti quantitate, five de beneficio, five de patrimonio, altave aquipollentia provisiones aguntur, certa regula delaper statu non portet, cum ex regione, seu locorum diversa qualita te id pendat, ratione majoris, vel minoris viduum affluentia, unde propterea ad congruam sustentationem major provi sio necessaria sit, vel respectiva minor sufficiat, ideoque cuiuslibet diecesis legi die celane, vel Synodali, quatenus adiut, seu confundet, id defensandum est, cum non implicerit, ut in eademmet diecensi diversa sit
- taxa pro locorum, vel regionum diversitate, ubi prestitum de amplia dieceti agatur, cum alter esse videtur viduum valor, seu vivendi honorificitorius usus in Civitate, vel in conspicuis ac civilibus opidiis, quam in castris & pagis, ideoque prudenti Episcopi arbitrio id remissum est. *Dif. dif. 38. de alien. & contractis.*
- Quoniam autem, Episcopo alias male prouisum ordinanti, lex omnis imponat sup pediandi ordinato alimenta, nunquam tamen praxis id docet, quoniam pro frequenter contingenti, promoti non reman ent in duobus primis facis ordinibus, sed afflunt sacerdotium, quod sufficiens tem provisionem ad viduum præberet, solet cum eleemosyna celebrazione misse diuina. Adhuc tamen Episcopus male agit, atque correctione dignus est, sub hac licet probabili, ac frequenter contingibili spe provisionis, ad ordinis factos promoveres, cum enim questionem sit, ut in minoribus hæc præficio non requiratur ob libertatem redecendi, sed statuta faculatem, atque artibus, atque iniquæ machanicas exercitus pro vi tu comparando se abdicandi.
- In clericis secularibus hæc procedunt, ac etiam in illis Regularibus, qui licet verbaliter pauperatis votum emittunt, de facto tamen clericorum facularium more in privatis domibus proprio sumptu vivunt, unde propterea eadem congruit ratio (ut illi sunt clerici, qui servitio militarii Religionum addicti sunt, praesertim Hierosolymitanis) secus autem ubi de il lls agatur Religionibus, in quibus intra clausura communis vita agatur, atque Religio de omnibus ad victimum, & vestitum necessariis pro ejus instituto provideat, cum tunc ad titulum Religionis, ac paupertatis præmotio fiat; itaque novæ profellionis, quæ prioris revalidatoria sit, vix, ac speciem habere videtur. *T[er]c[ia] Regul. dif. 41.*
- Demum ultima est inspeccio super patris, ubi ubi premisa non levantur, tam Episcopo collarori, quam ipsi male pro motis in his respectivæ Decretis infamantur, praesertim ubi Episcopus in aliena dieceti, vel respectiva in propria cum alieno sub dito iudic[et] pontificale exercet, quoniam praesertim sibi injuncta est pena suspensiois, & unde propterea quandoque disputatione occasio dedit, an Metropolitans, cuius subditus ordinamus fuerit, ad hujus penae declarationem contra suffraganicum proce derate valeat, ut in jurisdictionalium quætionum annotationibus habetur; *supra aleg. dif.*

disc. 52. de jurisdict. Licer enim ut supra, quando promovet non bene provitos de sufficienti beneficio , vel patrimonio , te- necatur ipse Episcopus promotor ad illis suppedantibus alimenta , arcumen quia nimium raro , ac forte nunquam id praeficitur , ideoce ad alias poscas arbitriatas , Apostolicae Sedes , vel Sacra Congregatio Episcoporum hujusmodi Episcopos male agentes condemnare ac debet .

Ipsius autem male promote , quanvis ma- le agatur , adhuc ordinum charactere impi- minitur , utrumque injungere posse suspicio- nis , ne in illis ordinibus ministriate val- leant , ac alias minimando irregularitatem incurant , aliaque patienter poscas , de quibus frequenter apud consueitos Colle- tores , vel Morales habent , cum de his rato in foro agatur , sed potius in Tribu- nali Precentiariorum pro hujusmodi irregu- laritatibus , vel suspicione dispensatione , ideoque alia , que desuper cadunt , apud dictos Collectores , vel Morales videtur possunt .

DISCURSUS XV.

Ad Sessionem 21. de Reformat. cap. 3. Sess. 22. cap. 3. & Sess. 24. cap. 12.

SUMMARIUM.

- 1 Expediit Ecclesiastis servitio , ut distri- butiones sint pinguis .
- 2 Pro fructibus sufficiens residentis sine ser- vizio .
- 3 Scimus in distributionibus , pro quibus requiritur servitium .
- 4 Quando infirmitas cause lucrum distri- butionum .
- 5 De aliis impedimentis pro lucro distri- butionum .
- 6 Quando exercitium cure animarum ex- cuses .
- 7 De eadem , de quo num. 5.
- 8 De conclusione , quod distributiones maffe- grose succedentes loco præbenda , quod declaratur .
- 9 De landabili introductione reducendi omnia ad distributiones .
- 10 Ista causa faciliter datur lucrum in ab- sentia .
- 11 De differentia inter fructus , & distri- butiones pro lucro in absentia .
- 12 De alia differentia ad effectum regula de valore .

- 13 Et circa penitentes Ecclesiasticas .
- 14 Et circa transmissionem inexactiorum .
- 15 Circa decimas papales .
- 16 Non possumus absentiis condonari distri- butiones .
- 17 Quid servitium debet esse in omnibus horis .
- 18 De iustitia carcerationis , an excusat pro lucro distributionum .
- 19 De aliis ad hanc materiam .

IN istis Decretis pro Ecclesiastis Cath- edralium , vel Collegiatarum nescio servitio , ac decenniori cultu , prudenter disponitur , quod ubi distributiones quotidianae tenues essent , adeo ut Canonicos , ac Beneficiarios , aliquo Ministerio ad fer- vitum non allicerent , quia nempe ob re- latum de mandato superioris , vel de conuento Capituli , pro maiori Ecclesiastis cul- ti , in confessionario afflatur , seu alterius sacramenti ministerio incombatur , etiam extra Ecclesias ; ut contingat in his locis , in quibus confiteundis est , quod sacramen- tum Eucharistiae pro vicario ad infinitum deferatur , a sola Ecclesia Cathedrale , vel ab aliis Matrice , arce bauli & baldachini pro decenniori allocatione deferatur , a Canonico , vel Beneficiario , aut quod alias sacramenta afflatur , sive quod idem exeat a choro missam celebratur in ea- dem Ecclesia pro commode populi , seu pro decenniori ejusdem Ecclesiastis cultu , cum similibus impedientibus pro Ecclesiastis et locorum moribus .

Sicut autem ubi non præfatur servitium , ut vacaret alteri muneri diverso , pura (ex. gr.) pro exercitio curie , & administra- tione sacramentorum in aliquo parochia , quam Canonicos ex Apostolica di- spensatione sive in solam administrationem , ac manutent vicariani habent , ut in plenaria locis contingat , quoniam ita con- sideratur ramquam duplex , ac diversus homo , neque servitum unius Ecclesie operatus , ut illud alicui Ecclesia præfati- singatur .

In distributionibus autem quotidiani se- cūs est , quoniam pro eorum lucro , præ- ter intercessio , cum actuali servitio requiri- tur , neque illa causa , que a residentia excusat , sufficiunt pro distributionibus , five fint minima , & vere quotidiana , five reducantur ad massam grossam , ac distri- buantur in fin anni , seu in aliis statutis temporibus , quoties distributio sit per pun- ctus ratione serviti , quoniam tunc licet reducantur ad massam grossam , atamen dicuntur vere quotidiane , ad instar minu- rum , etiam ad effectum Regule de va- lore , ac etiam ad alterum , ut pensiones super eis non subsistant abesse speciali mentione , ut in suis sedibus advertitur , De pension. disc. 61.

Ideoque pro frequentiori contingencia , sola causa infirmatis excusat , atque finge- int.

intercessione , etiam ad effectum hujusmo- di distributionum ; quoties tamen illi , qui infirmatis impedimenta habet , de tem- pore valeudientis residere , ac intercessio foli- tus efficit , adeo ut esstante hoc impedimen- to pro ejus confutendit servitio præfatu- rius efficit ; fecus autem in causa converso , quod non efficit folitus , quoniam tunc non intrat sub supplice , ita quod impedimen- tum non prodetur , de Canon. & Capitulo dīce dīce .

Dantur etiam aliis causa iusta impedimen- ti , ob quod concedatur participatio distri- butionum præfaturi maffe grosse cum ex- cuseatione a punctatis , puta quia extra chorum Canonicus penitentiariorum , vel al- ter , qui de mandato superioris , vel de conuento Capituli , pro majori Ecclesiastis cul- ti , in confessionario afflatur , seu alterius sacramenti ministerio incombatur , etiam extra Ecclesias ; ut contingat in his locis , in quibus confiteundis est , quod sacramen- tum Eucharistiae pro vicario ad infinitum deferatur , a sola Ecclesia Cathedrale , vel ab aliis Matrice , arce bauli & baldachini pro decenniori allocatione deferatur , a Canonico , vel Beneficiario , aut quod alias sacramenta afflatur , sive quod idem exeat a choro missam celebratur in ea- dem Ecclesia pro commode populi , seu pro decenniori ejusdem Ecclesiastis cultu , cum similibus impedientibus pro Ecclesiastis et locorum moribus .

Sicut autem ubi non præfatur servitium , ut vacaret alteri muneri diverso , pura (ex. gr.) pro exercitio curie , & administra- tione sacramentorum in aliquo parochia , quam Canonicos ex Apostolica di- spensatione sive in solam administrationem , ac manutent vicariani habent , ut in plenaria locis contingat , quoniam ita con- sideratur ramquam duplex , ac diversus homo , neque servitum unius Ecclesie operatus , ut illud alicui Ecclesia præfati- singatur .

Quoniam etiam si agatur de exercitio curie annexa eidem Ecclesiastis Cathedrale , vel Collegiate , ubi Canonici annexam habeant vicariam cum ejus congre- gatione , etiam a participatione maffe distributionum ratione canonice , quoniam tunc non pos- sunt utrunque sicutum facere , nisi ubi , (ut ex provisio Sacra Congregatio frequentius praticatum , vidi) , in con- gruum compunctione participatio maffe , cum tunc punctari non debet . De paroch. disc. 20.

Sub questione autem est , an a puncta-

turi excusat illi canonici , qui ad Sacri concilii prescriptum alloquuntur Episcoporum visitantem Civitatem , vel diocesum , sive illi , qui pro Episcopi , vel ipsiusdem Ecclesiastis servito oblit , minimum vero conseru- dum in hoc defendunt est , sive Ecclesiastum , ipsorumque beneficiorum qualitatibus , et præferentia , an Canonicos habeant pinguem , seu honestam præbendas , unde proprieta juxta istius conciliaris Decreti propriuppositum , distributiones sint prius modice , ac a præbendas distincte , vel potius nullis , seu minimis modicis existentibus præbendas , rotum canonice emolumen- tum in participatione distributionum , præ- faturi maffe grosse confitit , cum unicilla species distributionum loco præbendis suc- cedere videatur , ad hujusmodi effectus , non tamen ad alios , in quibus absentia di- ci quidem potest iusta pro excusatione a residenti , non autem pro altera inter- festantur . In sibylla hec citatur .

Quamvis etenim regula sit , quod in illis Ecclesiis Cathedralibus , vel Collegiatis , in quibus nulla distinctione sunt præbendas , sed rotum reducatur ad massam grossam in fine anni , seu alios statutis temporibus distri- buendum , hujusmodi distributio sucedet loco præbendis , sine qua canonica stare non debet , ideoque tam ad illam effectum lucet in causa iusta absentie , puta causa fiduciarum vel famili , quam etiam ad effectum pensionum , que relevantur , præbendarum naturam habent , atamen id in- religitur , quando hoc distributio non pendat a punctatis ratione serviti , unde proprie sit quedam species communio- nis , vel locutiaris , quam præbende faciant inter se pro meliori economia adminis- tratione , secus autem ubi participatio sit per punctas ratione serviti , quoniam tunc esse etiam , si nulla additio præbenda , totumque quod emolumenutum canonice confitit in hujusmodi participatione , ipsaque maffe confluuntur , non solum ab illis emolumen- tibus , quia obveniant ab anniversariis , aliisque divinis , sed etiam a redditibus bonorum stabilitum antiquorum mensis capitula- ris , adhuc tamen distributionem quotidianam in omnibus veram naturam habent , etiam ad effectum Regule de valore , vel ad alios quoconque , præterquam ad il- lum , ut ipse in confideratione habenda sit pro regulando documenta Ecclesiæ , & ne illa indotata dici valeat , ad effectum jurif- paronum concessi ob augmentum dotis . De his de jurepatr. disc. 10. disc. 10. disc. 61. de pension. & in aliis locis cit.

In plerisque etiam Ecclesiis, ut docet *praxis Basilicarum*, *Patriarchalium*, alias rursum *Collegiatarum Urbis*, ac etiam forte *omnium Insigniorum Metropolitanorum*, & *Cathedralium Hispanorum*, & frequenter etiam in *Italia*, *nimirum laudabiliter*, pro meliori *Ecclesiasticae cultu*, & *servitio*, *introductum est*, ut *ab solito praebandarum usi*, *universis Ecclesiis* *five mensie capitulari* *alii* *ponatur in massa*, *sub annua*, *vel mensura distributione*, *per puncturas ratione serviti*, *adeo ut illi*, *qui in anno nullum prestant servitum*, *nullam habeant participationem*, *quoniam tunc pro veris distributionibus ordinans habentur*, *ad omnes effectus*. *Videtur*.

10. Bene verum, quod isto casu, *facilius ex causa stadiorum*, *seu altera simili*, *ob quam Canonicus lucratur fructus prebanda*, *Sacra Congregatio indulgere solet participacione hujusmodi mali in toto, vel in parte, pro Ecclesiastis seu locorum ipsius que causa qualitate.*

11. Effectus, qui ex hac distinctione prebandarum, *ut distributionem resultant*, *sunt quinque*, *& praesertim* *Prima* *jam dictum*, *ur aula residencia vera*, *vel ficta sufficiat pro luctu fructuum prebanda*, *non autem pro illo distributionum*, *pro quo necessaria est intercessio cum presentatione serviti*, *neque causa exculantes a residencia excular ab intercessione*, *nihi ubi egatur de infirmitate*, *vel de alia similis*, *ut supra*.

12. Secundo ad effectum *Regule de valore*, *& solutionis ansata*, *quoniam distributiones quotidianae*, *quamvis sint mala grossa ut supra*, *non comparantur in valore*, *de beneficiis* *diffr. 90.* *& diffr. 10.* *de proportione*.

13. Tertio circa reservationem, *vel respectivo translatioem penitentium ecclesiasticorum*, *quoniam pariter distributions non venient in valore respectivo reservationis*, *minimique veniunt in facultate transferendi*, *nihi specialis mentio sit*. *Dicitur diffr. 61.* *& in aliis de penit.*

14. Quarto potissimum, *circa translatioem ad fratres*, *vel ad se ipsum*, *per wornem naturalem*, *& respectivo civilem*, *pro fratribus inexactis*, *quoniam ubi vero fructus sunt*, *(quales dicuntur illi)*, *qui obinvent ratione prebande*, *non transmittuntur*, *vel peritent ad Ecclesiastis*, *sed ad Cameram Apostolicam*, *pro locorum diversis moribus*, *vel apolitocarum distributionum usi*, *ut in beneficii sede ad vertitur*; *fecus autem in distributionibus*,

quae transmittuntur, *ex ea congrua ratione*, *quod illi non important emolumen*, *cum quo beneficium affimilatum offructario, ex legato*, *vel donatione*, *veca caulam lucrativam*, *sed dicuntur premium*, *vel salarium laboris*, *& servitii*, *unde propterea illarum lucrum perficiunt singulis diebus ac horis*, *in quibus servitum praefatur*, *dilata solam solutione*, *vel exequatione pro majori commodity*. *Iustum.*

Quinto eadem differentiatione dignoscitur de jure in decimus papalibus aliisque oneribus, & contributionibus super fructibus beneficiorum, *quoniam eis non subiacent difficultates*, *nihi in Apolitico diplomate alias disponunt*, *ut sequi solet*, *cum similibus differentiis*, *ex rationis identitate resultantibus*.

Cumque Concilio cordi fuerit, ita distributions impinguare pro meliori Ecclesiae cultus & servitio, ad alludendum ad interessentiam, *ac actualum servitii praesentationem*, *unde propterea nimis commendabilis reputatur enunciatus usus reducens omnes prebandas, totumque mensie capitulo, *aliam ad formam distributionum**

hinc proinde ab codem Concilio bene prouisum est, *ut adeo rigorose lois intercessibus distributionem participatio conceunda sit*, *non autem illis*, *qui non inventant*, *ut id quod omnium non intercessores*, *accrescere debet intercessoribus*, *qui propterea cum hoc majori luctu ad servitium magis alicantur*, *adeo ut neque violentes eas remittere*, *vel condonare possint non intercessoribus*, *& merito quidem*, *quoniam*, *littera regula sit*, *quod quilibet eti sui moderator & arbitrus*, *aramen id non concedatur*, *quando redint intercessi*, *vel praecipituntur tertii*, *ut in presenti sequi dicetur* *ut praecipitum Ecclesiastis*, *qua ita cultu definita remaneat ob hujusmodi reciprociam*, *ac viceversa*, *urbanitatem*, *leu condonationem*, *De Canon. & Capitulo diffr. 10. & seq.*

Quinimum cum idem Conciliari decreterum distributionum lucrum decernat pro integro servito in omnibus horis canonice, *idcirco haec facia Congregatio Concili improbare consuevit illarum Ecclesiastorum conuentus excusantes* *Canonicos ab intercessione & servitio in aliis horis*, *dummodo excusato sit genitrix & continua*, *adeo ut dati valeat casus*, *quod nullus Canonicus in illis interveniat*, *dum cetera multa punctatura*, *fecus autem si sit distributio per dies*, *vel hebdomadas*, *cum*

etiam aliqua majori dispensatione, *seu laetiori turno in aliquibus anni temporibus*, *quoniam id conceditur*, *atque in omnibus statutis horis inferiores dicuntur*, *et huic conciliari decreto satisfaciunt interessendo in omnibus horis hibi assignatorum diebus*, *vel hebdomadarum calendarium sub eius turno*. *Eodem diffr. 10. & 11. de Canon. & Capit.*

Interea causas auren, que infinitati as-

sumuntur, *huius impedimenti producuntur*, *etiam pro lucro distributionum*, *recesseri solet injuria carceratio vel deten-*

18 *tio*, *qua proprie sequi dicitur ad hunc ef-*

ficium, *quando de facto sequatur ex lati-*

cali potestate, *five etiam ex banitorum*, *vel hostium detentione*, *adeo ut iniustitia sit notoria*, *& incontrovertibilis*, *qua ry-*

rannidem fapta, *fecus autem*, *ubi de illa carceratione*, *qua pro Judicem competen-*

tem sit pro dilecto, *vel debito*, *a quo deinde carceratus abolitionem reportet*,

quoniam runc, *nil iniustitia adeo notoria sit*, *ut nullo penitus velamine occulari valeat*, *unde propterea tandem tyrannum*

importare censeatur, *non si faciliter id admittendum venit*; *licet id certum non*

habeat regulam, *cum diversimode facta Congregatio pro facti qualitate respondere solet*:

Quandem ob detectam innocentiam, *decrevis distributiones*, *& quandoque carcerato alienum ex distributionibus*.

Plures alios casus magis distinxeruntur, *adfecti confitentes Collectores*, *quoniam*, *ut supra* *in proemio infinitum est*, *certa regula delaper statui non valeat cuiuscumque causa applicabilis*, *cum frequenter ex locorum mortibus*, *ac singularium Ecclesiastrum qualitate*, *vel singularium casum circumstantia decisio*, *deinde potius simili flate*, *ut in uno* *caso eadem populi multiplicitate*, *cadenas que distinxit*, *vel inscriberi aperitate*, *aliis que causa accedemus*, *id denegandum sit*, *ac in altero concedendum*, *eo quod diversi mores regionis*, *vel maior*, *vel minor contingit*, *parochialis majestatis*, *vel decolor*, *in uno casu permittant*, *& in altero prohibeant*. *De his agitur sub tit. de Paro-*

diffr. 34. & 35.

Quoties enim sola ratio exercit populi, *vel incommodebitis itineris in aliquibus anni temporibus* *urgeat abducere necessitate procedendi ad hanc dismembrationem*, *seu divisionem*, *qua alienationem redolat*, *ideoque regulariter prohibita est*, *recte consilii potest cum definitione unius*, *vel plurium inferiorum Ecclesiastorum*, *qua per territorium jam sparsa sint*, *ac exi-*

stant, *vel deuenio construantur*, *cum depu-*

tatione

DISCURSUS XVI.

Ad Sessionem 21. cap. 4.

S U M M A R I U M .

1. *Quid facienda sit in parochialibus populo exerciente.*

2. *Quomodo ista materia decidi*, *seu regu-*

laxi debent.

3. *Regulariter est prohibita dismembratio*, *& quomodo fecus prouiden-*

dam sit.